

Маркны Инжили

Бу Инжилни Югъан Марк язгъан. «Элчилени ишлери» деген китапдан белгили болгъан кюйде, о бир вакътини ичинде элчи Павел булан ишлеген. Озьюню Инжилин о элчи Павел де булан бирче Румда болгъан вакътисинде язгъан ва аслу гьалда ят халкълар ва Исагъа янгы иман салгъанлар учун язгъан. Исаны артына да тюшюп, Петер Ону булан бирче Аллагъны ёлунда чалышгъан. Марк Инжилин озю Петерден эшитген маълуматлагъа асасланып къура. Марк аслу тергевюн Иса Месигъ этип гетген ишлеге бакъдыра, Аллагъны Уланы гьисапда Ону гьар къайсы аврувну, азап чегивню, оьлюмню уьстюнде де гьакимлиги барын гьрсетме къасткъыла.

Маркны шагъатлыгъына гьере, Иса гьакимлигин бир заманда да Озьюню пайдасына къолламагъа къарамагъан — бары да къудратын О инсанны гюнагъны, яманлыкъны есирлигинден азат этмеге бакъдыргъан. Автор аслу гьалда Исаны яшавуну ахырынчы жумалары, гюнлери гьакъда, Ону азап чегивю, оьлюмю ва тириливю гьакъда хабарлай. Бу Инжил Иса оьлюмден уьст гелгенине ачыкъ кюйде шагъатлыкъ эте.

Ягъия пайхаммарны геливю

1 ¹Аллагъны Уланы Иса Месигъни* гьакъындагъы Сююнч Хабарыны аввалы. ²⁻³Ешай пайхаммарны китабында булай язылгъан:

Муна, Мен Сени алдынга Озьюмню чавушумну йиберемен.

О Сени алдында ёлунгу гьазирлежек

Дангылда биревню гючлю сеси эшитиле: «Раббибизге ёл гьазирлегиз! Огъар ёлланы тюз этигиз!»

⁴Шолай Ягъия пайхаммар арагъа чыгъып, дангылда булай сёйлемеге башлай:

---

* 1:1 *Месигъ* — бу сёзню маънасы «танглангъан» демекдир. Бу дюньягъа къутгъарылып гелтирмек учун, Аллагъ Иса Месигъни танглагъан. Сёзлюкте де къара.

– Товба этигиз, сувгъа чомдуртуп, оъзюгюзню Аллагъгъа тапшурту-гъуз, шо заман Аллагъ сизин гюнагъларыгъызны гечежек.

⁵ Бютюн Ягъудея топурагъындан ва Ерусалимден адамлар ону янына гелип, гюнагъларына мюкюр болалар. Ягъия да оланы, Ёрдан оъзенде сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура. ⁶ Ягъияны тюе юнден этилген опура-гъы, белинде къайыш белбаву болгъан. Ону ашы кыыр бал ва ченгер-ки болгъан. ⁷ О инсанлагъа булай сёйлей:

– Менден сонг менден къудратлысы гележек. Мен Ону багъынча-гъына да гелмеймен. ⁸ Мен сизин, сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура-ман, О буса сизин Аллагъны Ругъуна чомажакъ.

Ягъия, Исаны сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура

⁹ Шо гюнлерде Ягъия, Галилеяны Назарет шагъарындан гелген Исаны Ёрдан оъзенде сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура. ¹⁰ Иса сувдан чы-гъып гелегенде, шоссагъат кёк ачылып, Аллагъны Ругъу гёгюрчюндей Ону янына гелегени гёрюне. ¹¹ Кёкден:

– Сен Мени сююмлю Уланымсан. Сенде Мени къуванчым! – деген бир сес чалына.

Исаны дангылда сынав

¹² Шоссагъат Аллагъны Ругъу Исаны дангылгъа бармагъа борчлу эте. ¹³ Онда Иса кырыкъ гюнню узагъында иблисни ягъындан сыналып тура. Иса кыыр гъайванланы арасында тура ва малайиклер Огъар къул-лукъ этелер.

¹⁴ Ягъияны тутуп туснакъгъа салгъан сонг, Иса, Аллагъны Сююнч Хабарын билдире туруп, Галилеягъа геле.

¹⁵ – Заман етишди. Аллагъ сизге гъакимлик этежек заман ювукъла-ша тура! Товба этигиз ва Сююнч Хабарны къабул этигиз, – дей О.

Исаны башлагъы якъчылары

¹⁶ Бир керен Галилея кёлню ягъасындан оътюп барагъанда, Иса Си-монну ва ону иниси Андрейни кёлге тор ташлай туруп гёре. Олар ба-лыкъчылар болгъанлар. Иса олагъа:

¹⁷ – Гелигиз! Мени артыма тюшюгюз! Мен сизин балыкъ тутагъан-лар тюгюл, инсан тутагъанлар этермен, – дей.

¹⁸ Олар торларын да къюуп, шоссагъат Ону арты булан гетелер. ¹⁹ Бираз ари бара туруп, Иса Зеведейни уланы Якъубну ва ону иниси Югъанны гёре. Олар къайыкъда олтуруп, торлар ярашдыра болгъан.

²⁰ Иса шоссагъат оланы чакъыра. Олар къуллукъчулары булан бирче атасы Зеведейни къайыкъда да къюуп, Ону арты булан гетелер.

Иса жинли адамланы ва аврувланы сав эте

²¹ Олар Капернагъумгъа гелелер. Сонгугюн* Иса, шоссагъат сина-гогъа барып, адамлагъа Аллагъны каламын англатагъа башлай. ²² О англатагъан затлагъа барысы да гъайранлыкъ этелер. О дин алимлер йимик тюгюл, Аллагъ берген гъакимлиги булангъы бир адам йимик уйрете. ²³ Шо вакъти синагогъа жинли бир адам гирип геле. ²⁴ О:

– Сен бизден не сюесен, гъей назаретли Иса? Бизин дагъытма гел-генмисен? Мен Сени Ким экенингни таныйман – Аллагъны Сыйлы-сысан, – деп кычыра.

²⁵ Шонда Иса жинге:

– Тын! Ондан чыкъ! – деп буюра.

²⁶ Сонг жин о адамны чайкъай, гючлю тавуш этип кычыра ва ондан чыгъып тая. ²⁷ Барысы да шогъар гъайран болуп, бир-бирине:

– Бу недир? Бу бир янгы уйретивмю? О жинлеге гючю булан буй-рукъ эте, олар да Огъар таби болалар, – деп бир-бирине сёйлемеге башлайлар. ²⁸ Шоссагъат Исаны гъакындагъы хабар бютюн Галилеяны айлана якъларына яйыла.

²⁹ Синагогдан чыгъып, Иса Якъуб ва Югъан булан бирче Симонну ва Андрейни уюне бара. ³⁰ Симонну къайнанасы гючлю иссиликден авруп ята болгъан ва гъазиринде шону гъакында Исагъа айталар. ³¹ О да къатынгъа ювукъ барып, къолундан тутуп тургъуза, ону иссилиги тайып къала. Сонг къатын да туруп, олагъа тепси къура.

³² Гюн артагъан заманда, Ону янына бары да авруйгъанланы ва жин-ли адамланы гелтирмеге башлайлар. ³³ Бютюн шагъарны халкъы къапу алгъа жыйыла. ³⁴ Иса гъар тюрлю аврувлардан азап чегип турагъан хыйлы аврувланы сав эте, хыйлы жинлени къувалай. Иса жинлеге Оъзю Ким экенни билегенин сёйлемесин деп къатты кюйде буvara.

³⁵ Эртен кёп тез туруп, Иса кырыгъа чыгъа ва янгыз ерге барып, он-да дуа эте. ³⁶ Симон ва ону булан бирге болгъанлар Исаны арты булан алгъасайлар. ³⁷ Ону табып:

– Барысы да Сени излейлер, – дейлер.

³⁸ Иса олагъа:

– Башгъа ерлеге, ювукъдагъы юртлагъа барайыкъ. Онда да Мен Сю-юнч Хабарны билдирме герекмен. Мен шону учун гелгенмен, – дей. ³⁹ Синагогларда Аллагъны каламын англата ва жинлени къувалай ту-руп, О бютюн Галилеяны айлана.

* 1:21 Сонгугюн – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гёре, шо гюн Аллагъгъа ибадат этмекден оъзге ишни кютмек гери урула болгъан. Сёзлюкте де къара.

Гён аврувлу адам сав бола

⁴⁰ Яман гён аврувлу бир адам Огъар ювукълашып, тизден туруп:
– Эгер суйсенг, Сен мени сав этип болажакъ эдинг, – деп ялбара.

⁴¹ Иса языкъсына ва къолун узатып, авруйгъан адамгъа тийип:
– Сюемен, сав бол, – дей. ⁴² Шоссагъатына сав болуп, ону авруву тайып къала.

⁴³ Иса шоссагъат аврувну йиберегенде, огъар къатты кюйде булай бувара:

⁴⁴ – Вёре, биревге де айтмассан, барып дин къуллукъчугъа* гёрюн. Аврувдан тазалангъанынг саялы, Муса буюргъан кюйде къурбан эт. Къурбан этгенинг сени къолай болгъанынга шагъатлыкъ этежек.

⁴⁵ Амма бу адам чыгып гетип, объюне болгъан ишни гъакъында айта туруп, токътавсуз хабар билдирмеге башлай. Бу себепден Иса ачыкъдан шагъаргъа дагъы гирип болмай, адам ёкъ чет ерлерде токътайгъан бола. Шо заманда да Ону янына бары да ерлерден адамлар гелелер.

«Балам, гюнагъларынг гечилди»

2 ¹ Бир нече гюнден сонг Иса Капернагъумгъа къайтып геле ва Ону уйге къайтгъаны шагъаргъа белгили бола. ² Онча да кёп халкъ жыйыла чы, гъатта эшик алда сама бош ер болмай. Иса олагъа Сююнч Хабарны билдире. ³ Дёрт адам ону янына тербенип болмай авруйгъан бир адамны гётерип гелтире. ⁴ Амма жыйылгъан халкъны кёбюнден олар Исагъа ювукъ барып болмайлар. Шо заман олар уйню Иса токътагъан ерини устыюнден къалкъыны тешип, тешик этелер ва шондан таба аврувну тёшеги булан бирче тюпге тюшюрелер. ⁵ Аврувну гелтиргенлени иманы барын гёрюп, Иса тербенмейген шо адамгъа:

– Балам, сени гюнагъларынгдан гечилди, – дей.

⁶ Онда дин алимлрден бир нечеси олтуруп:

⁷ – Неге Бу Адам капирлик эте? Бир Аллагъдан башгъа гюнагъларынган гечмеге ким бола? – деп ойлалар.

⁸ Иса шоссагъат дин алимлени ойларын ругъу булан билип, олагъа булай дей:

– Сиз неге олай ойлалашсыз? ⁹ Къайсы рагъатдыр, тербенмей авруйгъан адамгъа: «Сени гюнагъларынгдан гечилди», – демекми, ёгъесе: «Туруп, ятывунгну да алып, юрюп йибер», – демекми? ¹⁰ Мени, Инсанны Уланыны, бу дюньяда гюнагълардан гечмеге къудратым барны сиз гъали гёрежексиз. Сонг аврувгъа булай дей:

* 1:44 *Дин къуллукъчу* – ягъудилерде Ерусалимдеги ибадатханада этилеген къурбанны Къанунгъа къыйышывлу кюйде юрютеген адам болгъан.

¹¹ – Туруп, ятывунгну да алып, уюнге бар.

¹² О туруп, шоссагъат ятывун да алып, барысыны да гёз алдында къыргъа чыгъа. Барысы да гъайран болуп къалалар ва биз булай затны бир заманда да гёрмегенбиз деп, Аллагъгъа макътав этелер.

Иса Левийни чакъыра

¹³ Иса дагъы да кёлню ягъасына бара. Бютюн халкъ да Ону янына жыйыла. Иса олагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. ¹⁴ Оътюп барагъанда, Иса ясакъ жыгъан ерде олтургъан Алфайны уланы Левийни гёре ва огъар:

– Гел, Мени артыма тюш! – дей. О да туруп, Ону булан гете.

¹⁵ Бир керен Иса Левийни уюнде олтуруп ашап турагъанда, Иса ва Ону якъчылары булан онда бир хыйлы ясакъчылар ва гюнагълылар болгъан. Исаны артына тюшген бу кюйде кёп тюрюл халкъ болгъан.

¹⁶ Иса ясакъчылар ва гюнагълылар булан ашайгъанын гёрюп, дин алимлр ва фарисейлер* Ону якъчыларына:

– О чу ясакъчылар ва гюнагълылар булан бирче олтуруп ашап-ичип тура – дейлер.

¹⁷ Шону эшитип, Иса олагъа:

– Эмчи савлагъа тюгюл, аврувлагъа тарыкълы бола. Мен муьминлени тюгюл, гюнагълыланы товба этмеге чакъырмакъ учун гелгенмен, – дей.

Оразаны гъакъында

¹⁸ Шо гюнлерде Ягъияны якъчылары ва фарисейлени якъчылары ораза туталар болгъан. Бир нече адам гелип Исагъа:

– Ягъияны ва фарисейлени якъчылары ораза туталар, Сени якъчыларынг неге тутмайлар? – деп сорайлар.

¹⁹ Иса олагъа булай жавап бере:

– Гиевнёгерлер тойда гиев булан бирче олтургъанда, ораза тутармы? Оьзлер булан бирче гиев бар чакъы олар ораза тутуп болмаслар. ²⁰ Амма оланы янындан гиевню алып гетеген гюн гелер, шо заман олар да ораза тутарлар.

²¹ Эсги опуракъгъа бирев де янгы къумачдан ямав салмас. Шолай этсе, салынгъан ямав гирип, гиччи болур, опуракъны тартышдырып йыртар, йыртыгъы да дагъы да уллу болур. ²² Гьеч бирев де эсги тулукълагъа янгы чагъырны тёмес. Тёмесе, янгы чагъыр тулукъланы йыртар ва чагъыр да тёгюлер, тулукълар да ярахсыз болур. Янгы чагъырны янгы тулукълагъа тёгер.

* 2:16 *Фарисейлер* – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлук. Сёзлюкте де къара.

Сонгуюнню гъакъында

²³ Бир керен сонгуюн Иса ашлыкъ чачылгъан авлакъдан оьгюп бара болгъан. Ёл бойда Ону якъчылары будай башланы юлкъмагъа башлайлар. ²⁴ Фарисейлер Огъар:

– Гёремисен, сонгуюн гъарам затны олар неге этелер? – деп сорайлар.

²⁵ Иса олагъа булай жавап бере:

– Озью де, ону булангъылар да ач, гъажатлы болгъан заманда, Давут этген затны гъакъында сиз охумагъанмысыз? ²⁶ Дин къуллукъчуланы башчысы Авиятарны заманында, Давут Аллагъны уьюне гирип, Аллагъ учун гелтирилген ва Мусаны къанунуна гёре дин къуллукъчулардан башгъа биревге де ашамагъа буюрмайгъан экмеклени оьзю де ашاپ, оьзю булан болгъанлагъа да бергенни гъакъында охумагъанмысыз?

²⁷ – Инсан сонгуюн учун тьююл, сонгуюн инсан учун яратылгъан.

²⁸ Шогъар гёре Мен, Инсанны Уланы, сонгуюнню де уьстюндеги гъакимимендир, – дей Иса олагъа.

*«Сонгуюн яхшылыкъ этме герекми
яда яманлыкъ этме герекми?»*

3 ¹ Иса башгъа бир сонгуюн синагогъа геле. Онда къолу къуругъан бир адам болгъан. ² Бир-биревлер Исаны айыпламакъ учун, сонгуюн О биревню сама сав этмесми экен деп къаравуллап токътагъан болгъан. ³ Иса къолу къуругъан адамгъа:

– Туруп, ортагъа чыкъ! – дей.

⁴ Олагъа буса:

– Сонгуюн яхшылыкъ этме герекми яда яманлыкъ этме герекми? Жанын къутгъарма герекми яда оьлтюрме герекми? – деп сорай.

Амма олар гъеч сёйлемей токътайлар. ⁵ Иса айланасындагъылагъа къзапланып къарай. Оланы юреклерини энгилмейгенлиги Ону пашман эте. Сонг о адамгъа:

– Къолунгуну узат! – дей.

О къолун узата, о да алда йимик сав болуп къала. ⁶ Фарисейлер къыргъа чыгъып, шоссагъат Гъиродну якъчылары булан Исаны оьлтюрмек учун, Огъар къаршы бир питне къурмагъа башлайлар.

Кёлню ягъасында

⁷ Иса буса якъчылары да булан кёлге багъып бара. Галилеядан ва Ягъудеядан гелген кёп халкъ да Ону арты булан гете. ⁸ Ерусалимде, Идумеяда, Ёрдан оьзенни ари ягъында, Сурну ва Сайданны айлана якъларында яшайгъан кёп халкъ, Иса этеген ишлени эшитип, жыйылып

Ону янына геле. ⁹ Жыйылгъан шо халкъ Озьюню уьстюне ябурулуп, таптап къоймасын учун, Иса якъчыларына бир къайыкъ гъазирлеп къойсун деп тапшура. ¹⁰ Иса кёплени сав этгени саялы, Огъар къолу булан бир узатылып тиймек учун, аврувлар Ону уьстюне ябурулар.

¹¹ Жинлер Исаны гёрген заманда, Ону алдында ерге къапланып ятып:

– Сен Аллагъны Уланысан! – деп къычыра.

¹² Амма Иса Озьюню гъакъында башгъалагъа билдирмесин деп, олагъа къатты кюйде бувара.

Иса он эки элчисин танглай

¹³ Иса тавгъа оьрлене ва Озью танглагъанланы янына чакъыра. Олар да Ону янына гелелер. ¹⁴ Олар Иса Озью танглагъан ва элчилер* деп ат берген он эки адам болгъан. Олар даим Иса булан бирче болмагъа герек болгъан. Иса оланы Сююнч Хабар билдирмек учун, ¹⁵ аврувланы сав этмеге ва жинлени къуваламагъа гючю болсун учун сайлай.

¹⁶ О сайлагъан он эки де адам булардыр: Симон (Иса огъар Петер деп ат берген), ¹⁷ Зеведейни Якъуб деген уланы ва Якъубну иниси Югъан (Иса олагъа Бени-Регеш, демек «Кёк кёкюревню уланлары» деп ат берген), ¹⁸ Андрей, Филип, Бартолмай, Маттай, Тома, Алфайны уланы Якъуб, Тадай, Элинсюер** деп айтылагъан Симон ¹⁹ ва артда Исагъа хыянатлыкъ этген Ягъуда Искариет.

Аллагъны Ругъун мысгъыллав

²⁰ Сонг Иса уьюне къайта ва онда онча да кёп халкъ жыйыла чы, Исаны ва Ону якъчыларыны гъатта ашамагъа да имканлыгъы болмай.

²¹ Исаны къардашлары шону эшитген заманда, Ону алмагъа геле, неге тьююл: «О гъакъылдан тайышгъан», – дей болгъанлар.

²² Ерусалимден гелген дин алимлери: «Ону ичине Зензебил*** гирген» ва «Жинлени буса О жинлени башчысыны гючю булан къувайлай», – деп сёйлейлер.

²³ Шо заман Иса, оланы Озьюню янына чакъырып, олагъа масаллар булан сёйлемеге башлай:

* 3:14 *Элчи (грекче «апостолос»)* – Аллагъ сайлап йиберген адам. Огъар ихтиярланы Иса Месигъ берген. Исаны башлапгъы он эки якъчысы элчилер болуп токътагъанлар.

** 3:18 *Элинсюер* – он эки элчиден бириси болгъан Симон алда «Элинсюерлер» деген дин-жамият къурумну ортакъчысы болгъан буса ярай. Шо къурум Ягъудеяны румлуланы зулмусундан савутну гючю булан къутгъармагъа къаст эте болгъан.

*** 3:22 *Зензебил* – иблисге айтылагъан атлардан бириси.

– Иблис иблисни нечик къувалап бола? ²⁴ Эгер бир пачалыкъ экиге бѣлюнсе, шолай пачалыкъ тозулар. ²⁵ Яда бир агълю экиге бѣлюнсе, шолай агълю яшап болмас. ²⁶ Эгер иблис оъз-оъзюне къаршы чыгып, ону гючю бѣлюнген буса, о сав къалмас, огъар ахыр къобар. ²⁷ Гючлю бир адамны уюне гирип, бир алдын ону байламаса, бирев де ону уюон урламагъа болмас. Шондан сонг ону уюон урламагъа бажарылар.

²⁸ Гертисин сѣйлеймен сизге: адамлар этген не гюнагъ иш де, не капирлик де гечилежек. ²⁹ Амма Аллагъны Ругъуна капир сѣйлегенден бир заманда да гечилмес. О даимлик гюнагъы булан такъсырлы.

³⁰ Иса бу сѣзлени адамлар: «Огъар жин гирген», – деп сѣйлейгени саялы айта.

Исаны анасы ва инилери

³¹ Сонг Исаны анасы ва инилери гелелер. Оъзлер къырда къалып, Ону чакъырмагъа йиберелер. ³² Ону айланасында кѣп халкъ олтургъан болгъан. Огъар:

– Къырда Сени ананг ва инилеринг гелип, Сени сорайлар, – дейлер.

³³ Иса олагъа:

– Мени анам ва инилерим кимлердир? – деп жавап бере. ³⁴ Оъзюню айланасында олтургъанлагъа гѣз къаратып:

– Мени анам ва инилерим муна булардыр. ³⁵ Аллагъ сюегенни этеген гъар ким Мени иним, къызардашым, анамдыр, – дей.

Чачывчуну масалы

4 ¹ Иса дагъы да кѣлню ягъасында халкъгъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. Ону айланасына оътесиз кѣп халкъ жыйыла. Шо саялы О къайыкъгъа да минип, бираз ари юзе, халкъ буса кѣлню ягъасында къала. ² Иса олагъа масаллар булан кѣп затланы уйирете. О уйирете туруп, булай дей:

³ – Тынглагъыз! Чачывчу чачмагъа чыгъа. ⁴ О чачагъанда, урлукъланы бирлери ъл ягъагъа тюшюп къала. Къушлар гелип оланы чѣплеп ашайлар. ⁵ Бирлери, топурагъы аз ташкъатыш ерге тюшюп, узакъ къалмай чыгъа, неге тюгюл онда топуракъны къатлаву сай. ⁶ Гюн чыкъгъанда, оъсюмлюклер сѣнюп къала. Тамуру терен болмагъангъа гѣре, олар къуруп къала. ⁷ Бирлери тегенекликге тюше. Тегенеклер оъсюп, урлукъланы оъсме къоймай, янча ва олар тюшюм бермей. ⁸ Башгъа урлукълар берекетли топуракъгъа тюше, оъсюп оърге гѣтерилмеге башлай. Оланы да бирлери юз, оъзгелери алтмыш, башгъалары буса отуз керен артыкъ тюшюм бере.

⁹ Сонг Иса:

– Къулакълары барлар эшитсинлер! – дей.

¹⁰ Халкъ тозулгъанда, Исаны он эки элчиси ва оъзге якъчылары Огъар масалланы гъакъында сорай. ¹¹ О да олагъа булай дей:

– Аллагъ нечик гъакимлик этегенни сырларын сизге билмеге гюч берилген. Амма башгъалагъа бары да зат масаллар булан сѣйлени.

¹² Мен олагъа масаллар булан сѣйлейгенимни себеби:

Олар тынглап туражакълар – амма англамажакълар, къаран туражакълар – амма гѣрмежеклер.

Ѓгъесе, олар товба этер эди ва оланы гюнагълары гечилмеге болур эди.

¹³ Иса сонг олагъа булай дей:

– Сиз бу масалны англамадыгъызмы? Олай буса башгъа масалланы нечик англамагъа болурсуз? ¹⁴ Чачывчуну чачагъаны Аллагъны каламыдыр. ¹⁵ Бир-биревлер ъл ягъагъа чачылгъан урлукълагъа ошайлар. Олар каламны эшите, амма шоссагъат иблис гелип, оланы юреклерине чачылгъан каламны чыгъарып ала. ¹⁶ Башгъалары буса ташкъатыш ерге чачылгъан урлукълагъа ошайлар. Олар Аллагъны каламын эшитгенде, ону бек сююп, шоссагъатына къабул этелер. ¹⁷ Амма олар оъзлени юреклеринде каламны тамурлашма къоймайгъаны саялы, о ончакъы узакъ турмай. Бир тюрлю аваралар чыкъгъанда яда калам учун гъызарлав башлангъанда буса, олар шоссагъат иманындан чыгып къалалар. ¹⁸ Бирлери тегенекли ерге чачылгъан урлукълагъа ошай. Олар каламны эшителер, ¹⁹ амма бу дюньяны къайгъысы, байлыкъгъа дамагъкарлыкъ ва башгъа хыяллар оларда ону сѣндюре, о да тюшюм гелтирмей. ²⁰ Башгъалары берекетли топуракъгъа чачылгъан урлукълагъа ошай. Олар каламны эшитип къабул этегенлердир. Олар яхшы тюшюм гелтирелер, бириси юз, оъзгеси алтмыш, башгъасы буса отуз керен артыкъ тюшюм гелтирелер.

Ярыкъны гъакъында

²¹ Иса олагъа булай дей:

– Чыракъны уйге устьюне бѣттѣбен савут къаплап яда тахны тюбюне салмакъ учун гелтиреми? Чыракъны гѣрюнеген ерге орнатмакъ учун тюгюлмю дагъы гелтирегени? ²² Бир яшыртгъын зат да билинмей къалмажакъ, бир сыр да ачылмай къалмажакъ. ²³ Эшитме къулакълары барлар эшитсинлер!

²⁴ Иса булай давам эте:

– Эшитген затыгъызны устьюнден ойлашыгъыз. Башгъаланы нечик оълчев булан оълчесегиз, сизге де шолай оълченер, дагъы да къошулар.

²⁵ Кимники бар буса, огъар дагъы да берилежек. Кимники ъкъ буса, барлары да алынажакъ.

Урлукъну гъакъындагы масал

²⁶ – Аллагъны гъакимлиги нечик затдыр? Айттайыкъ, бир адам топуракъгъа урлукъ чача. ²⁷ Гечелер о юхлай, гюндюзлер тура. Шо вакътини ичинде урлукъ чыгъа, оьсе. О буса шо нечик болагъанны билмей. ²⁸ Топуракъ оьзлюгюнден гелим бере: башлап отну, сонг башын, ондан сонг баш толтуруп бюртюкню чыгъара. ²⁹ Бюртюк бишгенде буса, шо гъазиринде о оракъ ора. Неге тюгюл де, оракъны заманы етишген.

Гиччинеу урлукъну гъакъында

³⁰ – Аллагъны гъакимлигин дагы да не булан тенглеширме болабыз? Яда ону не масал булан англатмагъа бажарыла? ³¹ О гиччинеу урлукъ йимик. Шо урлукъ бары да урлукълардан инг де гиччиси, ³² оьсген заманда буса, бары да оьсюмлюклерден бек оьсюп, терек йимик болуп къала. Ону уллу бутакъларыны салкъынында къушлар уялар тигип сыйынма болалар.

³³ Адамлар англап болагъан чакъы Иса оланы дагы да булай кеп масаллар булан уйретип тура. ³⁴ Масалсыз олагъа гьеч бир зат да айтмай. Оьзюню якъчыларына буса янгыз къалгъанда, бары да затны англатып бере.

Алатоланны токътатыв

³⁵ Шо гюн ашам болгъанда, Иса якъчыларына:

– Келню бириси ягъына барайыкъ, – дей.

³⁶ Олар да халкъны къоюп, Исаны янына къайыкъгъа минип, ёлгъа тюшелер. Олар булан бирче башгъа къайыкълар да бола. ³⁷ Гючлю алатолпан гетерилип гете. Толкъунлар уруп, къайыкъны сувдан толтурмагъа башлай. ³⁸ Иса къайыкъны арт янында, ястыкъгъа баш да этип, юхлап тура. Якъчылары Ону уятып:

– Устаз! Бизин батып бара турагъаныбызда Сени гьеч аваранг ёкъму? – деп сорайлар.

³⁹ О да уянып, елге токътамагъа буюра ва келге:

– Тоқта! Сабур бол! – дей. Ел тына ва бир шыплыкъ болуп къала.

⁴⁰ Иса якъчыларына:

– Неге булай къоркъасыз? Сизин бир де иманыгъыз ёкъму? – дей.

⁴¹ Олар оьтесиз бек къоркъалар ва:

– Еллер де, кел де Оьзюне таби болагъан Бу Кимдир? – деп бир-бирине сёйлейлер.

Жинли бир адамны сав болуу

С¹ Олар Галилея келню бириси ягъына, герасалыланы топурагъына гелелер. ² Иса къайыкъдан чыкъгъанда, бир жинли адам къабурлардан чыгып, шоссагъат Ону къаршылай. ³ Биревню де къабурларда яшайгъан бу адамны къолларын шынжырлар булан байлап, бутларын бугъавлап токътатма гючю етмей болгъан. ⁴ Бир нече керенлер шынжырлар ва бугъавлар булан бегитсе де, о шынжырланы уьзюп, бугъавланы бузуп къутула болгъан. Биревню де ону енгип токътатма гючю етмей болгъан. ⁵ Даим гечеси-гюню булан тавларда ва къабурларда акъыра ва ташлагъа уруна туруп тура болгъан.

⁶ Исаны гелегенин арекденокъ гёрюп, о чабып барып, Ону алдында тобукъларындан тура. ⁷ Гючлю тавуш булан къычырып:

– Гьей Иса, Аллагъу-Тааланы Уланы! Менден не сюесен? Аллагъны аты булан тилеймен Сагъа: магъа азап берме! – дей. ⁸ Неге тюгюл де, Иса: «Гьей жин! Бу адамны ичинден чыгып тай!» – деп айтгъан болгъан.

⁹ Сонг Иса огъар:

– Сени атынг кимдир? – деп сорай.

– Легион*, – деп жавап бере о, неге тюгюл ону ичине кеп жинлер кирген болгъан.

¹⁰ Жинлер Исагъа оьзлени бу ерлерден къуваламасын деп кеп ялбаралар. ¹¹ Онда тав бетде отлайгъан бир уллу донгуз сирив болгъан.

¹² Жинлер Исагъа:

– Бизин шу донгузланы ичине гирме къой, шоларда ерлешейик, – деп тилейлер.

¹³ Иса да олагъа шоссагъат изну бере. Жинлер де, адамлардан чыгып, донгузланы ичлерине гирелер. Эки мингге юукъ донгузу булангъы сирив чабып йиберип, учурумдан таба келге тюшюп, сувгъа бата.

¹⁴ Донгуз сакълагъанлар къачып гетип, шагъарда ва юртларда бу хабарны яя. Адамлар да болгъан бу ишлеге къарамагъа чыгъалар. ¹⁵ Олар Исаны янына гелгенде, ичинден жинлер чыкъгъан адам гийинип олтургъанын, ону башында гъакъылы барын гёргенде, къоркъалар. ¹⁶ Бу ишни гёргенлер жинли адам ва донгузлар булан не болгъанын гелгенлеге англаталар. ¹⁷ Шо заман бары да адамлар Исагъа оьзлени ерлеринден гетсин деп тилемеге башлайлар.

¹⁸ Иса гетмеге деп къайыкъгъа минген заманда, ичинден жинлер чыкъгъан адам Ону булан бирче бармагъа оьзюне де изну берсин деп тилей. ¹⁹ Амма Иса огъар изну бермей ва:

* 5:9 *Легион* – румлуланы бир нече минг адамы булангъы асгер бёлюгю. Мунда «оьтесиз кеп» деген маънада.

– Уьонге барып, Раббинг сагъа этген бары да затны ювукъларынга айт, Раббинг сагъа Оьзюню рагъмусун нечик гёрсетгенни англат, – дей.

²⁰ О адам гетип, оьзю учун Иса нелер этгенин Оншагъар деген ерде айтмагъа башлай. Барысы да тамаша болуп къалалар.

***Къызны тирилюю ва авруйгъан
къатынны сав болуу***

²¹ Иса къайыкъ булан дагъы да къайтып бириси якъгъа чыкыгъанда, Ону янына кёп халкъ жыйыла. О кёлню ягъасында къала. ²² Онда синагогну башчысы болгъан Яир деген бир адам геле. Исаны гёргенде, о ерге къапланып, Ону аякларына баш ура.

²³ – Къызым авруп оьле тура. Гелип, огъар къолунгну бир тийдирсенг, о сав болуп, яшап къалажакъ эди! – деп ялбармагъа башлай.

²⁴ Иса ону артына тюшюп гете.

Исаны арты булан, Огъар ябурулуп кёп халкъ да юрюй. ²⁵ Онда он эки йылны узагъында къаны гетип авруйгъан бир къатын болгъан. ²⁶ О кёп азап чегип тура болгъан. Огъар кёп эмчилер кёмек этме къарагъан. Олар учун о барын-ёгъун чыгъаргъан. Амма ону гьалы къолайлашмагъан, дагъы да бузукълашгъан. ²⁷ Исаны гъакъындан эшитгенде, халкъны арасындан артдан таба Ону ювугъуна барып, бу къатын узатылып Ону опурагъына тие. ²⁸ Неге тююл де: «Ону опурагъына бир сама тийсем, сав болуп къалажакъ эдим», – деп ойлаша. ²⁹ Шоссагъатына ону къаны гетегени токътай ва къатын къаркъарасы аврувдан тазалангъанын гьис эте.

³⁰ Шоссагъат Иса, Оьзюню эмли къудраты таъсир этгенни билип, бурулуп халкъгъа къарай ва:

– Мени опурагъыма ким тийди? – деп сорай.

³¹ Якъчылары Огъар:

– Халкъ Сагъа багъып ябурулуп гелегенни гёресен чи, Оьзюнг: «Магъа ким тийди?» – деп сорайсан, – дейлер.

³² Амма Оьзюне тийген ким экенни билме сююп, О айланасына къарай. ³³ Шо заман оьзюне не болгъанны англап, бу къатын къоркъуп къартыллай туруп, Исаны аякларына баш ура ва Огъар болгъан затны герти кюйде айта. ³⁴ Иса огъар:

– Къызым, иманынг сени сав этди. Эсен-аман бар, аврувунгдан дагъы инжиме, – дей.

³⁵ Иса шо сёзлени сёйлеп турагъанда, синагогну башчысы Яирни уьонден адамлар гелип:

– Сени къызынг оьлдю. Устазны негъакъ авара этмеге негер тарыкъдыр? – дейлер.

³⁶ Амма Иса оланы сёзлерин эшитгенде, Яирге:

– Къоркъма, янгыз иман салып къой, – дей.

³⁷ Иса Петерден, Якъубдан ва Якъубну иниси Югъандан башгъа биревге де Оьзю булан гелмеге изну бермей. ³⁸ Олар синагогну башчысыны уьоне гелелер ва Иса къавгъаны, къычырып йылап яс этеген адамланы гёре. ³⁹ О ичине гире ва олагъа:

– Бу пашманлыкъ, яс негер тарыкъдыр? Къыз оьлмеген, о юхлап тура, – дей.

⁴⁰ Олар буса Ону уьстюнден кюлеп къоялар. О бары да адамланы къыргъа чыгъартдыргъан сонг, къызны атасын, анасын ва Оьзю булан болгъан уьч де якъчысын да алып, къыз ятгъан ерге гире. ⁴¹ Къызны къолундан тутуп, огъар:

– Талита къум! – дей. Бу сёз: «Къызым, сагъа айтаман, тур!» – демекдир.

⁴² Он эки яшындагъы къыз, шоссагъат туруп, юрюмеге башлай. Муну гёргенлер бу ишге бек гъайранлыкъ этип къалалар. ⁴³ Иса олагъа:

– Бу ишни бирев де билмесин! – деп къатты кюйде бувара ва къызгъа ашамагъа бир зат беригиз деп буюра.

Назаретлилер Исаны къабул этмейлер

6 ¹ Иса, ондан чыгып, оьз шагъарына геле. Якъчылары да Ону булан гелелер. ² Сонгугюн болгъанда, Иса синагогда адамлагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. Кёплер Огъар тынглагъан сонг, тамаша болуп къалалар. Олар булай дей:

– Бу Адам бу затланы къайдан уьйренген? Бугъар берилген бу гъакъыл недир? Муну къоллары булан этилеген бу аламатлар нени англата? ³ Мариямны уланы, Якъубну, Юсупну, Ягъуданы ва Симонну агъасы агъач уста Бу сама тююлмю? Къызардашлары мунда, бизин арабызда, яшамаймы? – деп сорайлар.

Олар да Исагъа абур этмей. ⁴ Иса да олагъа:

– Пайхаммарны бары да ерлерде абуру бардыр, янгыз оьз ватынында, оьзюню адамларыны арасында ва оьз уьонде ону абуру ёкъдур, – дей.

⁵ Шо саялы онда Иса гъеч бир муьжизат гёрсетип болмай. Янгыз бир нече авруйгъан адамланы уьстюне къолун узатып, оланы сав эте.

⁶ Оланы имансызлыгъына къарап, Иса тамашалыкъ эте. Сонг адамлагъа Аллагъны каламын англатмагъа айланадагъы юртлагъа гете.

Иса элчилерин Сююнч Хабарны билдирмеге йибере

⁷ Он эки де элчисин Оьзюню янына чакъырып, Иса оланы экев-экев этип йибермеге башлай, олагъа жинлени къувалама къудрат бере. ⁸ Ёлгъа оьзлер булан бир таякъдан башгъа дагъы бир зат да – не экмек, не дорба, не кисесине акъча алмасынлар деп тапшура. ⁹ Олагъа чарыкълар

гийсинлер ва устюне де гийгенинден башгъа дагъы гёлек алмасынлар деп буюра. ¹⁰ Олагъа булай дей:

– Къайсы ерде бир уйге гирсегиз, о ерден гетгинче, шо уйде къалыгъыз. ¹¹ Баргъан еригизде сизин къабул этмесе ва сёзлеригизге тынгламаса, ондан чыгъагъанда, аякъларыгъыздагъы чангны да силкип тайдырыгъыз. Бу олар учун бுவарыв болажакъ.

¹² Олар ёлгъа чыгъалар ва инсанланы товба этмеге чакъырлар.

¹³ Олар хыйлы жинлени къувалайлар ва бир кёп аврувланы зайтун май сюртюп сав этелер.

Ягъия пайхаммарны оълюмо

¹⁴ Гьирод гъаким Исаны гъакъында эшите, неге тююл Ону аты яхшы белгили болгъан. Халкъ: «Бу Адам оълюмден тирилген Ягъия пайхаммардыр. Шо саялы бу муъжизатланы О гёрсете», – дей. ¹⁵ Башгъалары да: «О Илияс пайхаммардыр», – дей. Бирлери де: «О бырынгъы пайхаммарлар йимик бир пайхаммардыр», – дей.

¹⁶ Муну эшитгенде, Гьирод: «О мен башын гесдирген Ягъиядыр, о оълюмден тирилген», – дей. ¹⁷⁻¹⁸ Ягъия Гьиродгъа: «Сагъа агъанг Филипни алдынгъы къатыны Гьиродияда булан уйленмеге ярамай», – деп бир нече керенлер айтгъан болгъан. Гьиродияда себеп болуп, Гьирод, Ягъияны тутуп бугъавлап, туснакъгъа салмагъа буйрукъ берген.

¹⁹ Гьиродияда Ягъиядан ачув алма сююп, ону оьлтюртмеге сюе, тек шону этип болмай. ²⁰ Неге тююл де, Ягъия бир сыйлы ва муъмин адам экенин билип, Гьирод ондан къоркъа ва ону къоруп сакълай. Гьирод Ягъияны сёзлерине бек сююп тынгласа да, олар ону даим рагъатсызландыра болгъан.

²¹ Оьзю тувгъан гюнюн белгилеп, Гьирод оьзюню айтылгъан адамлары, асгербашчылары, ва Галилеяны абурлу адамлары учун къонакълыкъ къургъанда, онгайлы гюн гелип къала. ²² Гьиродияданы къызы шонда гирип гелип, бийиме башлагъанда, о Гьиродну ва ону булан олтургъанланы кепине геле. Пача бу къызгъа:

– Сен менден не тилесенг де, мен сагъа бережекмен. ²³ Менден не зат тилесенг де, гъатта пачалыгъымны яртысын тилесенг де, бережекмен, – деп ант эте.

²⁴ Къыз да чыгъып, анасына:

– Не тилейим? – деп сорай.

– Ягъия пайхаммарны башын гес деп тиле, – дей анасы.

²⁵ Къыз шоссагъат алгъасап, пачаны янына барып, огъар:

– Тепсиге де салып, магъа буссагъат Ягъия пайхаммарны башын бергенингни сюемен, – дей.

²⁶ Пача бек пашман бола. Амма къонакъланы да алдында ант этгени саялы, къызны тилевюн гери урма суймей. ²⁷ Пача гъазиринде жаллатны чакъырып, огъар Ягъияны башын гесип гелтирмекни буюра. Жаллат, туснакъгъа барып, Ягъияны башын гесе. ²⁸ Ону башын, тепсиге салып гелтирип, къызгъа бере. Къыз да ону элтип анасына бере. ²⁹ Ягъияны якъчылары муну эшитгенде, гелип, ону сюегин алалар ва къабургъа салалар.

Беш минг адамны тоймакълыгъы

³⁰ Элчилер, Исаны янына жыйылып, Огъар оьзлер не этгенни ва не уйретгенни айталар. ³¹ Иса да олагъа:

– Гъали бир чет ерге барайыкъ, шонда бираз рагъатланыгъыз, – дей.

Неге тююл де, гелеген-гетегенлер онча да кёп бола чы, оланы гъатта ашамагъа сама заманы болмай. ³² Олар къайыкъгъа да минип, халкъдан ари бир чет ерге баралар.

³³ Барагъанын гёрген бир кёп гишилер оланы таныйлар. Бары да юртлардан жыйылгъан халкъ чабып олардан алдын шонда барып токътай. ³⁴ Къайыкъдан ягъагъа чыкъгъанда, Иса бир кёп адамланы гёре. Ону адамлагъа языгъы чыгъа, неге десе олар къойчусуз къалгъан къойлар йимик болгъан. Сонг олагъа кёп затланы англамагъа башлай.

³⁵ Заман геч болуп барагъанына гёре, якъчылары Исаны янына гелип:

– Бу чет ер де дюр, геч де болгъан. ³⁶ Халкъны къайтар, айланадагъы махилеге ва юртлагъа барып, оьзлеге ашамагъа зат алсынлар, – дейлер.

³⁷ – Олагъа ашама зат сиз беригиз, – деп жавап бере Иса.

– Биз барып аш сатып алып, оланы тойдурайыкъмы? Шону алмакъ учун чу, эки юз гююш акъча сама герек, – дейлер олар.

³⁸ – Сизин нече экмегигиз бар? Барып къарап гелигиз, – дей Иса.

Олар билип:

– Беш экмегигиз де, эки балыгъыбыз да бар, – дейлер.

³⁹ Иса олагъа бютюн халкъны гюп-гюп этип яшыл отну устюнде олтуртмагъа буйрукъ эте. ⁴⁰ Халкъ да юз-юз, элли-элли адамдан гюpler болуп олтура. ⁴¹ Иса беш экмекни де, эки балыкъны да алып, кёкте багъып къарап, шюкюр дуа эте. Сонг, сындырып, экмеклени якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. Иса эки балыкъны да шолай барысына да пайлай. ⁴² Барысы да ашап тоя. ⁴³ Къалгъан гесеклени жыйып, он эки земгилни экмекден де, балыкъдан да толтуралар. ⁴⁴ Ашайгъанлар буса беш мингге ювукъ адам болгъан.

Иса сувну устю булан юрюй

⁴⁵ Иса шоссагъат, халкъны йибегинче, якъчыларына, къайыкъгъа минип, Оьзюнден алда о бириси якъгъа, Байтсайдагъа, чыгъып турмагъа буюра. ⁴⁶ Халкъны ёлгъа салгъандан сонг, дуа этмек учун, Иса тавгъа чыгъа.

⁴⁷ Ахшам болгъанда, къайыкъ кёлню ортасында, Иса буса ягда къуру ерде янгыз бола. ⁴⁸ Къаршы гючлю ел эшегени саялы, О якъчыларына къюсмен чалмагъа къыйын экенни гёре. Танг къатгынча Иса кёлню устю булан юрюп, оланы янына бара. Оланы янындан оютюп гетмеге де сюе, ⁴⁹ амма Ону кёлню устю булан юрюп гелегенин гёрюп, олар шо бир гёзге гёрюнеген затдыр деп ойлашалар ва барысы да бирче къоркъуп къычырып йиберелер. ⁵⁰ Олар бары да Исаны гёрюп, бек къоркъалар. О буса шоссат олагъа булай дей:

– Гъалекленмегиз! Менмен! Къоркъагъыз!

⁵¹ Сонг Иса оланы янына къайыкъгъа мине. Ел сел бола. Олар бек тамашалыкъ этип къалалар, ⁵² неге туюл олар экмеклер булангъы аламатны агъамиятлыгын гъали де англап битмеген болгъан. Буланы барын да олар юреклерини енгилмейгенлигинден англап болмагъан.

Галилеяда аврувланы сав этив

⁵³ Кёлню бириси ягъасына чыкъгъан сонг, олар Генисаретге баралар. Онда къайыкъны ягъагъа байлайлар. ⁵⁴ Олар къайыкъдан чыгып гелегенде, адамлар шоссат Исаны таный. ⁵⁵ Олар айланадагъы бары да ерлеге бара. Иса къайда барса да, аврувланы тешекде ятгъан гъалында Ону янына гелтирмеге башлайлар. ⁵⁶ Шагъар болсун, юрт яда махи болсун – О къайда барса да, бары да ерлерде аврувланы майданлагъа гелтирелер. Аврувлар да, янгыз Озюню опурагъыны этегине сама бир тиймеге къойсун деп, Исагъа ялбаралар. Тийгенлени барысы да сав болалар.

Ата-бабаланы адатлары

7 ¹ Ерусалимден гелген бир-бир фарисейлер ва дин алимлер Исаны янына жыйылалар. ² Олар Исаны бир-бир якъчылары мурдар кюйде, демек жувумлагъан къоллары булан ашайгъанны гёрелер. ³ Фарисейлер, бары да озге ягъудилер йимик, озлени ата-бабаларыны адатына гёре, къолларын тындырыкълы кюйде жувмай туруп ашамай болгъанлар. ⁴ Базардан гелгенде де, жувунмай туруп, ашамай болгъанлар. Олар дагъы да хыйлы адатланы юрте болгъанлар. Масала, сукараланы, кажинлени ва багъыр къазанланы жувуп тазалай болгъанлар.

⁵ Шо саялы фарисейлер ва дин алимлер Исагъа:

– Сени якъчыларынг ата-бабаларыбызны адатларын неге бузалар, мурдар къоллары булан неге аш ашайлар? – деп сорайлар.

⁶ Иса олагъа булай жавап бере:

– Ешай пайхаммар сизин гъакъыгъыздан алданокъ не яхшы айтгъан дагъы. Ону китабында булай язылгъан:

Бу халкъ Магъа авзу булан гъюрмет эте, амма оланы юреклерини Менден йыракъда.

⁷ *Олар этеген ибадат негъакъ:*

олар Мени насигъатларыма туюл, инсанлар ойлашып чыгъаргъан насигъатлагъа уйрете.

⁸ Сиз Аллагъны буйругъун къоюп, инсанланы адатларын юрютесиз. ⁹ Аллагъны буйругъун гери уруп, озюгюзню адатларыгъызны юрютмеге нечакъы да устасыз! ¹⁰ Муса: «Атанга да, ананга да гъюрмет эт» ва: «Атасына яда анасына яман сёйлейген адам оylumге тарылма герек», – деп айтгъан. ¹¹ Сиз буса атасына яда анасына: «Менден кёмек къаравулламагъыз. Мен сизге берме болагъан чакъы затымны Аллагъга къурбан этип бергенмен», – деп айтма ярай дейсиз. ¹² О адамгъа озюню атасы ва анасы учун бир зат да этмей къоймагъа ихтияр бересиз. ¹³ Шолайлыкъда, наслудан наслугъа бериле гелеген адатыгъыз саялы Аллагъны буйругъун озюгюз бузасыз. Огъар ошагъан дагъы да хыйлы затланы этесиз.

«Инсанны не зат мурдар эте?»

¹⁴ Янына халкъны чакъырып, Иса булай дей:

– Барыгъыз да Магъа тынглап, англамагъа къарагъыз! ¹⁵ Инсанны мурдар этеген авзуна гиреген зат туюл, ону мурдар этеген авзундан чыгъагъан сёзлеридир. [¹⁶]*

¹⁷ Халкъны янындан тайып, уйге гиргенде, якъчылары Исагъа бу тапшурманы гъакъында сорайлар. ¹⁸ Иса:

– Гертилей де, сиз шону гъали де англамаймысыз? Инсанны ичине тышдан гелип гиреген бир зат да ону мурдарлама болмайгъанны сиз гёрмеймисиз дагъы? ¹⁹ Неге десе, о ону юрегине бармай, къарнына гире ва ондан таба чыгып тая, – дей. Шолайлыкъда, Иса бары да ашайгъан затлар таза экенин айта.

²⁰ Сонг Иса булай давам эте:

– Инсандан чыгъагъан зат инсанны мурдар эте. ²¹ Неге туюл де, яман хыяллар, зиналыкъ, пасатлыкъ, олтюрювлер, ²² уручулукъ, сутурлукъ, къылыкъсызлыкъ, гыллачылыкъ, уятсызлыкъ, гюнчулюк, бугътанчылыкъ, хохабазлыкъ, авлиялыкъ – инсанны юрегинден, ичинден чыгъагъан затлар. ²³ Бары да бу яман ишлер ичинден чыгъа ва инсанны мурдар эте.

Финикиялы къатынны иманы

²⁴ Ондан чыгып, Иса Сур ва Сайдан деген топуракълагъа бара. Мунда О бир уйде токътай ва онда Озюн гиши таныгъанны сюймей,

* 7:16 Бир-бир грекче къольязывларда «Эшитмеге къулакълары барлар эшитсинлер!» деген аят да ёлугъа.

амма яшынмагъа бажарылмай. ²⁵ Озьюню гиччи бир кызыяшыны ичине жин гирген бир къатын, Исаны гелгенин эшитип, шоссаягъат гелип Ону аякъларына баш ура. ²⁶ О Сурия Финикиясында тувгъан бир ят къатын болгъан. О кызындан жинни къуваласын деп, Исагъа ялбарып тилей. ²⁷ Иса огъар:

– Бир алдын яшланы ашдан тоймагъа къой. Яшланы ашын алып, итлеге бермек тюз туююл, – дей.

²⁸ – Я Раббим! Итлер де тепсини тубюнде яшлардан къалгъан аш увакъланы ашай чы, – деп жавап бере къатын.

²⁹ – Сёйлеген бу сёзюнюг учун парохатынга уюнюге барма боласан, сени кызынгдан жин чыкъды, – дей Иса огъар.

³⁰ Къатын уюне гелгенде, кызыны жинден къутулуп, тёшекде ятып турагъанын гёре.

Къыйынлача сёйлейген сангыравну сав этив

³¹ Сур топурагъындан чыгып, Иса Сайданны ичинден Оншагъар деген ерни ортасындан таба дагъы да Галилея кёлню ягъасына геле.

³² Ону янына сангырав ва къыйынлача сёйлейген бир адамны гелтирелер ва огъар къолун тийдирсин деп тилейлер. ³³ Ону адамлардан ари тайышдырып, Иса бармакъларын бу адамны къулакъларына сугъа ва туюрюп ону тилине тие. ³⁴ Сонг кёкте багып къарап, кюстюнюп, огъар: «Эффата!» Демек, «Ачыл!» – дей.

³⁵ Шоссаягъат ону къулакълары эшитеген болуп къала ва къыйынлача сёйлейгени тайып, тап-таза сёйлемеге башлай. ³⁶ Иса олагъа шуну гъакъында биревге де айтмасын деп бувара. Амма бек буваргъан чакъы, бу хабарны дагъы да бек яялар. ³⁷ Адамлар бу ишге обтесиз бек тамаша болалар ва:

– О бары да затны яхшы эте. Гъатта сангыравланы эшитеген эте, сёйлеп болмайгъанланы буса сёйлете! – дейлер.

Дёрт минг адамны тойдурув

8 ¹ Шо гюнлерде дагъы да бир кёп халкъ жыйыла ва олагъа ашама зат болмай. Иса, якъчыларын янына чакъырып, олагъа булай дей:

² – Адамлагъа языкъсынаман. Мени янымда турагъаны муна уъч гюн бола, олагъа ашама зат ёкъ. ³ Оланы ашамагъан кююнде уйлереине йиберсем, олар ёлда гъалсыз болурлар. Оланы бирлери буса йыракъдан гелген.

⁴ – Бу къадар халкъны тойдурмагъа чакъы ашны бирев де ёкъ ерден къайдан табайыкъ? – деп сорав булан жавап берелер якъчылары Огъар.

⁵ – Сизин нече экмегиз бар? – деп сорай Иса олагъа.

– Етти, – деп жавап берелер олар.

⁶ Шо заман Иса халкъгъа ерде олтурсун деп буюра. Сонг етти де экмекни алып, бир башлап шюкюр дуа эте. Сонг сындырып якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. ⁷ Оланы бир нече гиччи балыкълары да бола. Иса, шюкюр дуа этип, оланы да уylesшин деп буюра. ⁸ Барысы да ашап тоя. Артыкъ къалгъан гесеклени жыйып, етти земгилни толтуралар. ⁹ Ашайгъанлар дёрт мингге ювукъ адам болгъан. Халкъны ёлгъа салгъандан сонг, ¹⁰ якъчылары да булан къайыкъгъа да минип, Иса Далманута якълагъа чыгып гете.

Фарисейлер алаамат гёрсетмекни талап эте

¹¹ Фарисейлер гелип, Иса булан эришмеге башлайлар. Ону сынап къарамакъ учун, О озлеге кёкден бир алаамат гёрсетсин деп тилейлер.

¹² Иса теренден кюстюнюп:

– Неге бу гъалиги наслу Менден алаамат гёрсетмекни талап эте? Гертисин сёйлеймен сизге: бу наслугъа алаамат гёрсетилмес, – дей. ¹³ Оланы да къоюп, Иса къайтып къайыкъгъа мине ва кёлню бириси ягъына багып гете.

Фарисейлени ва Гъиродну маясы

¹⁴ Якъчылары экмек алмагъа унутуп къалалар ва къайыкъда олар булан бир экмек туююл болмай. ¹⁵ Иса олагъа:

– Вёрегиз! Фарисейлени маясындан ва Гъиродну маясындан сакъ туругъуз, – деп бувара.

¹⁶ Олар оз арасында:

– Гъали бизин экмеклерибиз ёкъ саялы булай айтадыр, – деп сёйлейлер.

¹⁷ Олар не сёйлейгенни биллип, Иса:

– Экмеклеригиз ёгъу гъакъда неге сёйлейсиз? Гъали де гъакъылыгъыз етишип, англап битмеймисиз? Юреклеригиз гъали де шону англамаймы? ¹⁸ Гёзлеригиз бар буса да, гёрмеймисиз? Къулакъларыгъыз бар буса да, эшитмеймисиз? ¹⁹ Мен беш минг адамгъа беш экмекни пайлагъанда, къалгъан гесеклерден толтуруп, нече земгилни жыйгъаныгъыз эсигиздеми? – дей.

– Он эки, – деп жавап берелер олар.

²⁰ – Етти экмекни дёрт минг адамгъа пайлагъанда, къалгъан затдан нече земгилни толтуруп жыйдыгъыз? – деп сорай Иса.

– Етти, – деп жавап берелер олар.

²¹ Шо заман Иса олагъа:

– Неге сиз гъали де англамайсыз? – дей.

Байтсайдада сокъурну сав этив

²² Иса якъчылары булан Байтсайдагъа геле. Онда къолун тийдирсин деп тилеп, Ону янына бир сокъур адамны гелтирелер. ²³ Иса сокъурну къолундан тутуп, ону юртдан чыгъара. Сонг ону гёзлерине тюкюрюгюн тийдирип, ону устюне къолларын сала ва:

– Гьеч зат гёремисен? – деп сорай.

²⁴ Бу адам къарап:

– Мен адамланы гёремен, олар тереклер йимик, тек олар юрюйлер, – дей.

²⁵ Сонг Иса къолларын дагъы да ону гёзлерине сала. Бу адам гёзлерин ачып къарай. Ону гёзлери ачыла ва дагъы да къайтып яхшы гёреген бола. ²⁶ Иса ону:

– Уьюнге бар, амма юртгъа гирме, – деп йибере.

Петерни мюкюрюлюгю

²⁷ Мундан таба Иса якъчылары да булан бирге Филиппа Къайсарияны юртларына багъып бара. Ёлда О якъчыларына:

– Адамлар Мени ким деп гысап эте? – деп сорай.

²⁸ – Бирлери Ягъия пайхаммар, башгъалары Илияс, биревюлер буса пайхаммарланы бириси деп гысап эте, – деп жавап берелер якъчылары Огъар.

²⁹ – Сиз Мен кимдир деп ойлалашсыз? – деп сорай Иса олагъа.

– Сен Месигьсен! – деп жавап бере Петер. ³⁰ Оьзюню гъакъында гьеч биревге де сёйлемесин деп, Иса олагъа къатты кюйде бувара.

Иса Оьзюне болажакъ азапланы гъакъында айта

³¹ Иса олагъа Оьзю, Инсанны Уланы, кёп азап чекмеге герекли болажагъын, тамазалар*, баш дин къуллукъчулар ва дин алимлер Оьзюн инкар этежегин, оьлтюрюлежегин ва уьч гюнден сонг къайтып тирилежегин айтмагъа башлай. ³² Шону гъакъында Иса олагъа ачыкъдан айта. Петер буса, Исаны бир якъгъа чакъырып, Огъар къаршы чыгъып сёйлемеге башлай. ³³ Амма Иса бурулуп якъчыларына багъып къарай ва Петерге:

– Менден ари тай, иблис! Сени Аллагъ сюеген затлар тюгюл, инсан сюеген затлар ойлалашдыра! – деп къатты кюйде жавап бере.

³⁴ Сонг Иса, халкъны ва якъчыларын янына чакъырып, булай дей:

– Ким Мени булан гелмеге сюе буса, оьзюню хыялларын гери урсун, хачын да гётерип, Мени артыма тюшсюн. ³⁵ Ким оьзюню жанын

* 8:31 *Тамазалар* – Исаны заманында ягъудилени арасындагъы абурлу адамлар. Олагъа бир-бир дин адатланы юрютмек ва жамият борчлар тапшурула болгъан.

къутгъармагъа сюе буса, о шону тас этер. Амма ким Мени ва Сююнч Хабар учун оьзюню жанын тас этсе, о шону къутгъарар. ³⁶ Инсан бютюн дюньяны къазанып, жанын тас этсе, ондан огъар не пайда болур? ³⁷ Инсан жанын сакъламакъ учун, бары да затын бермесми? ³⁸ Шогъар гёре бу гюнагълы ва имансыз наслуну алдында яшайгъан ким буса да бирев Менден ва Мени сёзлеримден илыкъса, Инсанны Уланы да Атасыны макътавлугъунда сыйлы малайиклер булан гелген заманда, о адамдан оьзюнден илыгъар.

9 ¹ Иса булай узата:

– Гертисин сёйлеймен сизге: мунда токътагъанланы арасында Аллагъ нечик гъакимлик этежегин гёрмей туруп оьлмежеклер бар.

Исаны тюрлению

² Алты гюнден сонг, Иса Петерни, Якъубну ва Югъанны Оьзю булан алып, оланы бир бийик тавгъа чыгъара. Онда оланы гёз алдында бирден Исаны гёрюнюшю тюрленип йибере. ³ Ону опуракълары йыртыллайгъан, гёз къамашдырагъан кюйде ап-акъ бола; ер юзюнде гьеч бир опуракъ жувувчу да дагъы артыкъ акъ этип болмасдай шолай акъ бола. ⁴ Олагъа Илияс ва Муса гёрюнелер. Илияс ва Муса Иса булан лакъыр этмеге башлайлар. ⁵ Петер Исагъа:

– Устаз! Бизин мунда болмакълыгъыбыз не яхшыдыр! Бирин Сени учун, бирин Муса учун, бирин де Илияс учун уьч чатыр къурайыкъ, – дей.

⁶ Олар о даражада бек къоркъгъан чы, гъатта о не айтгъанын да билмей. ⁷ Бу арада бир булут гелип, оланы уьстюнде салкъынлыкъ болдура. Булутдан таба:

– Бу Мени сююмлю Уланым. Огъар тынглагъыз! – деген сес чалына. ⁸ Бирден башларын гётерип, олар онда Исадан башгъа дагъы биревню де гёрмейлер.

⁹ Тавдан энишлеп гелегенде, Иса якъчыларына Оьзюн, Инсанны Уланын, оьлюмден тирилгинче, мунда гёрген затыгъызны биревге де айтмасын деп буюра.

¹⁰ Олар да бу сёзню ичинде сакълайлар, амма:

– «Оьлюмден тирилмек» демек не демекдир? – деп бир-бирине сорайлар.

¹¹ – Башлап Илияс гелме герек деп дин алимлер неге айталар дагъы? – деп сорайлар олар.

¹² Иса олагъа булай жавап бере:

– Бары да затны янгъыдан тюзлемек учун, гертиден де, башлап Илияс гелмеге герек. Амма Инсанны Уланы кёп азап чежежек ва

хорланажакъ деп Сыйлы Язывларда неге язылгъан? ¹³ Буса да Мен сизге айтайым: Илияс гелди ва лап ону гъакъында язылгъаны йимик, огъар суюген-суюгенин этдилер.

Жинли уланны сав этив

¹⁴ Иса якъчыларыны янына гелгенде, оланы къуршап токътагъан кёп халкъны ва олар булан эришеген дин алимлени гёре. ¹⁵ Шоссагъат Исаны гёрюп, бютюн халкъ тамашалыкъ эте ва чабып гелип, Огъар салам бере. ¹⁶ Иса якъчыларына:

– Булар булан сиз нени гъакъында эришесиз? – деп сорай.

¹⁷ Халкъны арасындан чыгып, бириси Огъар булай жавап бере:

– Устаз, мен Сени янынга ичинде жини булангъы уланымны алып гелгенмен. О жин уланымны тилсиз этип къоя. ¹⁸ Шо жин себеп болуп, ону не ерде аврув тутса да, о ерге йыгъыла, ону авзундан гёбюк геле, тишлерин къыжырата ва санлары къурушуп къала. Ону ичинден шо жинни чыгъарсын деп, мен якъчыларынга тилеген эдим, амма олар шону чыгъарып болмадылар. ¹⁹ Иса олагъа:

– Гъей имансыз адамлар! Къачан болгъунча Мен сизин булан туражакъман? Къачан болгъунча сизге чыдап туражакъман? Ону мунда, Мени яныма гелтиригиз! – дей.

²⁰ Яшны Исаны янына гелтирелер. Жин Исаны гёргендокъ, яшны аврув тутса: о ерге йыгъыла, талашмагъа, авзундан гёбюк гелмеге башлай.

²¹ Шо заман Иса ону атасына:

– Бугъар булай болагъаны кёп боламы? – деп сорай.

О булай жавап бере:

– Гиччи чагъындан берли. ²² Оьлтюрмек учун, муну жин бир кёп керенлер отгъа, сувгъа салды. Эгер Сен гъеч бир зат этип бола бусанг, бизге языкъсын, бир кёмек эт хари!

²³ – Эгер сен бола бусанг дегенинг недир? Иман салагъан адамны бары да затны этмеге имканлыгъы бола, – дей Иса огъар.

²⁴ Яшны атасы шоссагъат:

– Иман саламан! Мени имансызлыгъымны енгмеге бир кёмек эт! – деп къычырып йибере.

²⁵ Оьзлени янына кёп халкъ чабып гелегенни гёргенде, Иса жинге:

– Гъей тилсизликни ва сангыравлукъну жини! Мен сагъа буйрукъ этемен: мундан чыкъ, дагъы къайтып огъар гирме! – дей.

²⁶ Жин бек акъырып ва яшны гючлю кюйде аврув тутдуруп, ондан чыгып тая. Яш оьлгендей болуп, сойралып къала ва кёплер:

– О оьлди! – дейлер. ²⁷ Амма Иса ону къолун тутса ва гётерип тургъуза. Яш тура.

²⁸ Иса уйге гиргенде, якъчылары Ону булан янгыз къалып, Огъар:

– Неге биз ону чыгъарып болмагъан эдик дагъы? – деп сорайлар.

²⁹ – Бу тайпа жинлени янгыз дуа этип чыгъармагъа бола*, – деп жавап бере Иса.

Иса Оьзюню оьлюмю ва тирилию гъакъында янгыдан айта

³⁰ Ондан чыгып, олар Галилеядан таба баралар. Иса шо гъакъда бирев де билгенни суймей. ³¹ Неге тюгюл де, О якъчыларына Аллагъны каламын англатмагъа сюе болгъан. Иса олагъа:

– Мени, Инсанны Уланын, инсанланы къолуна бережек. Мени оьлтюрежеклер, уьчюнчю гюн Мен къайтып тирилежекмен, – деп сёйлей.

³² Амма олар бу сёзлени маънасын англамайлар. Огъар къайтарып сорамагъа да къоркъалар.

«Ким уллудур?»

³³ Олар Капернагъумгъа къайталар. Иса уйге гиргенде, олагъа:

– Ёл бойда оьз арагъызда нени гъакъында эрише эдигиз? – деп сорай.

³⁴ Олар иннемей токътайлар, неге тюгюл ёл бойда олар оьзлени арасында лап уллусу кимдир деп эришген болгъанлар. ³⁵ Иса олтуруп, он эки де якъчысын янына чакъыра. Иса олагъа:

– Ким биринчи болмагъа сюе буса, о барыны да ахырынчысы, барына да къуллукъчу болсун, – дей.

³⁶ Гиччи бир яшны алып, орталыкъгъа сала, сонг ону къучакълап, олагъа:

³⁷ – Бир гиччи яшны Мени атымны гьюрметинден ким къабул эте буса, шо Мени де къабул этер. Мени ким къабул эте буса, о бир Мени тюгюл, Мени йибергенни де къабул этер, – дей.

³⁸ – Устаз! Биз Сени атынг булан жинлени къувалайгъан бир адамны гёрдюк, бизинки болмагъаны саялы, биз ону токътатмагъа къарадыкъ, – дей Югъан Огъар.

³⁹ Иса булай жавап бере:

– Ону токътатмагъыз, неге тюгюл Мени атым булан муъжизат гёрсетип, шоссагъат Мени гъакъымдан яман сёйлемеге бирев де болмас.

⁴⁰ Бизге къаршы тюгюллер бизин якъчыларыбыздыр! ⁴¹ Гертисин сёйлеймен сизге: Месигъе амин болгъаныгъыз учун, ким сизге бир шинжа сув ичирсе, шо адам тийишлисин алажакъ.

* 9:29 Бир-бир грекче къольязывларда бу аятда «дуа этип ва ораза тутуп» деген сёзлер де ёлугъа.

Гюнагыны гыакъында

⁴²— Магъа иман салагъан бу гиччилерден бирин ким гюнагъга тартса, бойнуна тирменташ да тагъып, ону денгизге батдырмакъ оъзю учун яхшы болур. ⁴³Эгер къолунг сени гюнагъга тарта буса, ону гес! Эки къолунг да булан жагъаннемни сёнмейген отуна тюшмекден эсе, даимлик яшавгъа бир къолунг булан гирмек сагъа яхшыдыр. [⁴⁴]* ⁴⁵Эгер аягъынг сени гюнагъга тарта буса, ону гес! Эки де аягъынг да булан жагъаннемге тюшмекден эсе, даимлик яшавгъа бир аягъынг булан гирмек сагъа яхшыдыр. [⁴⁶]** ⁴⁷Эгер сени гёзюнг сени гюнагъга тарта буса, ону тюртюп чыгъарып къой! Эки де гёзюнг де булан жагъаннемге тюшмекден эсе, бир гёзюнг булан Аллагъны гыакимлигини тюбюне тюшмек сагъа яхшыдыр. ⁴⁸Жагъаннемде даим оланы къаркъарасын хуртлар талап турар ва оту сёнмес. ⁴⁹Къурбангъа союлгъан гъайван туз булан тазаланагъаны йимик***, гъар ким де от булан тазаланажакъ.

⁵⁰Туз яхшы зат. Амма туз тузлу татывун тас этсе, огъар тузлу татывуну не булан бермеге болур? Ичигизде тузугъуз болсун, бир-биригиз булан татывлукъда яшап къалыгъыз.

Уйленмекни ва айрылмакъны гыакъында

10 ¹Ондан чыгъып, Иса Ягъудея якъгъа, Ёрдан оъзенни бириси ягъына бара. Ону янына янгыдан кёп адам жыйыла ва О, Оъзюю адатына гёре, олагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай.

²Исаны янына гелген бир нече фарисейлер, Ону сынап къарамакъ учун:

— Эргишиге къатынындан айрылмагъа Мусаны Къануну ихтияр береми? — деп сорайлар.

³— Муса сизге не буюргъан? — деп сорав булан жавап бере Иса олагъа.

⁴— Муса айрылыв шагъатнама язмагъа ва къатындан айрылмагъа изну берген, — дейлер олар.

⁵Иса олагъа булай жавап бере:

— Юреклеригизни хырча болмакълыгына гёре, Муса сизге къатынларыгъыздан айрылмагъа изну берген. ⁶Амма Аллагъ дюньяны яратагъанда, адамланы «эргиши ва къатынгиши этип яратгъан. ⁷Шогъар

* 9:44 Бир-бир грекче къольязывларда «Жагъаннемде даим оланы къаркъарасын хуртлар талап турар ва оту сёнмес» деген аят да ёлугъа.

** 9:46 Бир-бир грекче къольязывларда «Жагъаннемде даим оланы къаркъарасын хуртлар талап турар ва оту сёнмес» деген аят да ёлугъа.

*** 9:49 Бир-бир грекче къольязывларда «Къурбангъа союлгъан гъайван туз булан тазалагъаны йимик» деген гесек ёлукъмай.

гёре адам ата-анасыны уьюнден чыгъып, къатыны булан бирлешежек, ⁸экею де туташ бир къаркъара болуп къалажакъ». Олар экев тюгюл, туташ бир къаркъарадыр, биревдюр. ⁹Шолайлыкъда, Аллагъ бирлешдиргенни инсан айырмасын!

¹⁰Уйде якъчылары Огъар дагъы да шо гыакъда сорайлар. ¹¹Иса олагъа булай дей:

— Къатынындан айырылып, башгъасын алагъан адам биринчи къатынына бакъгъан якъда зина этеген бола. ¹²Эгер къатынгиши эринден айрылып, башгъагъа эрге барса, о да зина этеген бола.

Иса Аллагъдан яшлар учун рагъму тилей

¹³Къолу булан тийсин деп, Исаны янына гиччи яшланы гелтирелер. Якъчылары буса оланы гирме къоймай, алып гелгенлеге урушма башлайлар. ¹⁴Шону гёргенде, Иса ачувлана ва олагъа:

— Къоюгъуз, яшлар Мени яныма гелсинлер, олагъа пуршав этмегиз! Неге тюгюл, Аллагъны гыакимлиги тап яшлар йимиклер учундур. ¹⁵Гертисин сёйлеймен сизге: бир гиччи яш йимик, ким Аллагъны гыакимлигин къабул этмесе, о бир заманда да шо гыакимликни тюбюне тюшмес, — дей.

¹⁶Иса, яшланы къучакълап, устьюне къолларын салып, олагъа Аллагъны рагъмусун тилеп дуа эте.

Байлыкъ ва къутгъарылыв

¹⁷Иса ёлгъа чыгъа турагъанда, Ону янына чабып бир адам геле ва тизлеринден туруп, Огъар:

— Яхшы Устаз, даимлик яшав алмакъ учун, мен не этме герекмен? — деп сорай.

¹⁸Иса огъар булай дей:

— Магъа яхшы деп сен неге айтасан? Бир Аллагъдан башгъа дагъы бирев де яхшы тюгюлдюр. ¹⁹Сен Ону буйрукъларын билемисен? Адам оьлтюрме, зина этме, урлама, ялгъан шагъатлыкъ этме, гишини алдатма, атанга ва ананга гъюрмет эт, — дей.

²⁰Бу адам Огъар:

— Устаз! Мен буланы барысын да яш заманымдан берли юрютемен, — деп жавап бере.

²¹Иса огъар сююв булан къарай ва:

— Сагъа юрютме тарыкъ дагъы да бир зат къалгъан. Барып бар чакъы затынгны сатып, пакъырлагъа уьлеш. Шо заман кёклерде сени хазналарынг болур. Сонг гел, Мени артыма тюш! — дей.

²²Бу сёзлени эшитгенде, о адамны бети алышынып гете ва пашман болуп, ари тая, неге тюгюл о бек бай гиши болгъан.

²³ Эки ягына къарап, Иса якъчыларына:

– Бай гишиге Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмеге нечик кыйындыр! – дей.

²⁴ Якъчылары Ону сёзлерине тамаша болалар. Амма Иса олагъа дагъы да булай дей:

– Балаларым! Бай адамгъа Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмеге нечакъы да кыйын болар! ²⁵ Бай гишиге Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмекден эсе, тюеге инени гёзюнден оьтмеге рагъатдыр!

²⁶ Олар оьтесиз бек тамаша бола ва бир-бирине:

– Олай буса, ким кьутгъарылмагъа болур дагъы? – деп сорайлар

²⁷ Иса, олагъа къарап:

– Инсанлар учун бу имкансыз зат, амма Аллагъ учун буса тюгюл. Аллагъ учун бары да зат имканлы, – дей.

²⁸ – Къара гъали! Муна, биз бары да затларыбызны да кююп, Сени артынг булан юрюп турабыз, – деп сёйлемеге башлай Петер Огъар.

²⁹ – Гертисин сёйлеймен сизге: Мени атымны гюрмети ва Сююнч Хабар учун уюн-эшигин, агъаларын, инилерин, кызардашларын, аталарын, аналарын, яшларын, топуракъларын кюягъан гъар-бир адам, ³⁰ гъали бу дюньяда болагъан азаплагъа да къарамайлы, юз керен артыкъ уйлер, агъалар, инилер, кызардашлар, аналар, яшлар, топуракълар алажакъ, гележек дюньяда даимлик яшав алажакъ. ³¹ Амма биринчилени бир кёплери ахырынчы, ахырынчылар буса биринчи болажакълар, – деп жавап бере Иса.

Зеведейни уланларыны тилевю

³² Иса ёлдашлары да булан Ерусалимге бармагъа ёлгъа чыгъа. Иса оланы алды булан юрюй. Ону арты булан барагъан ёлдашларын гъалеклик ва кюркюв кюршай. Он эки де якъчысын янына чакъырып, Иса Оьзюне не болажагъын сёйлемеге башлай:

³³ – Муна биз Ерусалимге бара турабыз. Мен баш дин кюлукъчуланы ва дин алимлини кюлуна берилежекмен. Олар да Мени оьлтюрмеге дуван этип, ят халкъланы кюлуна бережеклер. ³⁴ Ят халкълар Мени хорлажакълар, бетиме тюкюрежеклер, кямучу булан тюежеклер ва оьлтюрежеклер. Уьч гюнден сонг буса Мен къайтып тирилежекмен.

³⁵ Зеведейни уланлары Якъуб ва Югъан, Исаны ювугъуна барып:

– Устаз! Сен биз сюеген затны этсин деп, Сагъа тилемеге сюебиз, – дейлер.

³⁶ – Мен сизин учун не этгенни сюесиз? – деп сорай Иса олагъа.

³⁷ – Сен макътавлу болгъанда, бирибизге Сени онг янынгда, бирибизге сол янынгда олтурмагъа изну бер, – дейлер олар.

³⁸ – Сиз не тилейгенигизни билмейсиз. Башыма тюшежек азаплардан Мен оьтежек йимик, сиз де оьтюп болурмусуз? – деп сорай Иса олагъа.

³⁹⁻⁴⁰ – Болурбуз, – деп жавап берелер олар.

– Мени йимик сиз де азаплардан оьтежексиз. Амма Мени онг янымда яда сол янымда олтурмагъа изну бермеклик Мени ихтиярымда тюгюл. О ерлер янгыз Аллагъ белгилегенлер учундур, – дей Иса олагъа.

⁴¹ Къалгъан он якъчысы шону эшитгенде, Якъубгъа ва Югъангъа къазапланмагъа башлайлар. ⁴² Иса буса, оланы барын да янына чакъырып, булай дей:

– Сиз билесиз: бу дюньяны башчылары халкъларына буйрукъ этелер, уллу гъакимлери де олагъа гъакимлигин гёрсетелер. ⁴³ Амма сизин арагъызда олай болмасын. Арагъызда уллу болма сюегенигиз къалгъанларыгъызгъа кюлукъчу болуп къалсын! ⁴⁴ Арагъызда биринчи болма сюегенигиз барыгъызгъа да кюл болуп къалсын! ⁴⁵ Инсанны Уланы да Оьзюне кюлукъ этдирмек учун тюгюл, башгъалагъа кюлукъ этмек, бир хыйлыланы кьутгъармакъ ва Оьз яшавун кюрбан этмек учун гелди.

Иса сокъур Бартимайны сав эте

⁴⁶ Олар Еригъонгъа гелелер. Иса якъчылары ва кёп халкъ да булан Еригъондан чыгъагъан заманда, Тимайны уланы Бартимай деген бир сокъур ёл ягъада олтуруп, садагъа тилей болгъан. ⁴⁷ Назаретли Иса онда экенин эшитип, о:

– Гъей Давутну Наслусу Иса! Магъа бир рагъму эт! – деп кычыра. ⁴⁸ Сокъур иннемей турсун деп, бир хыйлылар огъар къайнашалар. О буса:

– Давутну Уланы! Магъа бир рагъму эт! – деп бирден-бир бек кычыра.

⁴⁹ Иса токътап:

– Ону чакъырыгъыз, – дей.

Олар сокъурну чакъырып, огъар:

– Тез бол, тур! О сени чакъыра, – дейлер.

⁵⁰ Бартимай уьстюндеги абасын чечип ата ва туруп Исаны янына геле. ⁵¹ Иса огъар:

– Мен сагъа не этгенни сюесен? – деп сорай.

– Устаз! Мен гёрмеге сюемен, – дей сокъур.

⁵² – Бар, иманынг сени кьутгъарды, – дей Иса огъар. О шоссагъат гёреген болуп къала ва ёл булан Исаны артындан бара.

11 ¹Ерусалимни кырындагы Зайтун тавну бетинде ерлешген Байтагия булан Байтанияга ювуклашган заманда, якчыларындан экевюн алга йибере туруп, ²Иса олагга булай дей:

– Тувра кяршыгыздагы юртга барыгыз. Юртга гиргенде, озюне бирев де минмеген байланган бир кюдукну табажаксыз. Ону чечип, мунда гелтиригиз. ³Эгер гьеч гиши сизге: «Муну сиз неге этесиз?» – деп айтса: «Бу Раббизге тарыкь, О ону шоссагыат кьайтаражакь», – деп айтарсыз.

⁴Олар гетелер ва орамда кьапугга байланган бир кюдукну табалар. Ону байланган еринден чечелер. ⁵Шо ерде токьтап тураганланы бирлери олагга:

– Не этесиз? Кюдукну неге чечесиз? – деп сорайлар.

⁶Олар озлеге Иса буюрган кюйде айталар, олар да кюдукну чечип алмагга кюялар. ⁷Кюдукну Исаны янына гелтирип, огьар уст опуракларын юклелер ва Иса ону устюне минип олтура. ⁸Исагга гьюрмет этип, бир хыйлы адамлар, уст опуракларын чечип, ёлгга яялар, башгалары, тереклерден бутаклар гесип алып, ёлгга яялар. ⁹Адамлар Исаны алдындан ва артындан юрюй туруп:

– Гьосанна!* Раббизни аты булан Гелегенге Аллаггны яхшылыгы болсун! ¹⁰Атабыз Давутну болажакь гьакимлигине Аллаггны яхшылыгы болсун! Кёклердеги Аллаггга гьосанна! – деп кычыралар.

¹¹Ерусалимге гелгенде, Иса, ибадатханага гирип, айланасындагы бары да затгга кьарай. Гече геч болганда, он эки де якчысы де булан Байтанияга гете.

Емишсиз инжир терек

¹²Артындагы гюн олар Байтаниядан гетип бараганда, ач болуп, Иса ашамагга сюе. ¹³Йыракьда бир инжир терекни гёрюп, ону ягына бара. Терекде япыраклардан кьайры бир зат да тапмай, неге тьогюл де инжир бишеген заман етишмеген болган. ¹⁴Шо заман Иса терекге:

– Энниден сонг бир заманда да бирев де сени емишингни ашамасын! – дей. Якчылары да шону эшителер.

Иса ибадатханадагы савдогерчилени кьувалай

¹⁵Ондан олар Ерусалимге гелелер. Иса, ибадатханага гирип, ондагы сатывчуланы ва алывчуланы кьуваламагга башлай. О акьча алышдыраганланы такьчаларын ва гёгюрчюн сатаганланы шанжалларын

* 11:9 *Гьосанна!* – грек тилден тувра гёчюргенде, «бизин кьутгьар» деген маънаны берсе де, «сююнч, кьуванч, алгыш этив» деген маъналарда кьолланган.

авдара. ¹⁶Юк ташыйгган гьеч биревге ибадатханадан озьютп юрюмеге изну бермей. ¹⁷Сонг Иса олагга Аллаггны каламын англатмагга башлап:

– Сыйлы Язывларда: «Мени уьом бары да халкьлар учун дуа этеген уьидюр», – деп язылган. Сиз буса ону талавурчуланы уясына айландыргансыз! – дей.

¹⁸Баш дин кьуллукьчулар ва дин алимлери шону эшитгенде, Исаны озьютюрмек учун, бир ёл излемеге башлайлар. Олар Исадан кьоркьа болганлар. Неге тьогюл де, бьютюн халкь О уьиретеген затлагга гьайран болуп тынглай болган.

¹⁹Ахшам болганда, Иса якчылары да булан шагьардан гете.

Иманны гюю

²⁰Артындагы гюн эртен инжир терекни янындан озьютп бараганда, терекни тамурларындан баш бутакларына ерли кьуругганын гёрелер. ²¹Петер, тьонегюн болган затны эсге алып, Исагга:

– Устаз, кьара гьали! Сен налатлагган инжир терек кьуруп кьалган, – дей.

²²Иса булай дей:

– Аллаггга иман салыгыз. ²³Гертисин сёйлеймен сизге! Эгер бирев бу тавгга: «Гётерилип, денгизге атыл!» – деп айтса, шо огьар таби болур эди. Ким юрегине шеклик гелтирмей, озьютп айтгганы болажакгына иман салса, лап айтгган кюйде болажакь. ²⁴Шогьар гёре сизге айтаман: дуа этегенде, не зат тилесегиз де, шо сизге болажакьга инаныгыз, сиз де шону алажакьсыз. ²⁵Дуа этмеге турган заманда, сизге кьаршы ким буса да бирев гюнагь этген буса, ондан гечигиз. Кёклердеги Атагьыз да сизин гюнагьларыгьыздан гечер. [²⁶]*

Исаны ихтияры гьакьында

²⁷Олар дагы да кьайтып Ерусалимге гелелер. Иса ибадатханага гирип айланаганда, Ону янына баш дин кьуллукьчулар, дин алимлери ва тамазалар гелелер. ²⁸Огьар:

– Бу ишлени Сен кимден ихтияр булан этесен? Буланы этмеге ихтиярны Сагга ким берген? – деп сорайлар.

²⁹Иса олагга булай жавап бере:

– Мен де сизге бир зат сорайым. Шогьар жавап берсегиз, бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни Мен де сизге айтарман. ³⁰Ягьияны,

* 11:26 Бир-бир грекче кьольязывларда «Эгер башгаланы гюнагьларындан геч-месеги, кёклердеги Атагьыз да сизин гюнагьларыгьыздан гечмес» деген аят да ёлугга.

адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмагъа ихтияры Аллагъданмы эди яда адамларданмы эди? Магъа жавап беригиз!

³¹ Олар бир-бири булан эришмеге башлай:

– Эгер: «Аллагъдан эди», – десек, шо заман О: «Неге дагъы сиз огъар инанмадыгъыз?» – деп соражакъ. ³² Эгер «Инсанлардан эди», – десек ... (Олар халкъдан къоркъалар. Неге тюгюл де, бютюн халкъ Ягъияны герти пайхаммар деп гысап эте болгъан.) ³³ Шо саялы олар Исагъа:

– Биз билмейбиз, – деп жавап берелер.

– Бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни сизге Мен де айтмасман, – дей Иса олагъа.

Рагъмусуз юзюмчюлени гъакъындагъы масал

12 ¹ Иса олагъа масаллар булан сёйлемеге башлай:

– Бир адам юзюм бав орната, айланасын бегите, юзюм сыкъмакъ учун бир къую къаза ва бийик къаравул къош къура. Сонг бавну юзюмчюлеге ижарагъа берип, оъзю башгъа якълагъа чыгъып гете.

² Юзюм бишгенде, юзюм бавдан гелген тюшюмню оъзюне тиеген пайын алмакъ учун, юзюмчюлени янына оъзюню бир къулун йибере.

³ Юзюмчюлер буса къулну тутуп тююп, бир зат да бермей, бош къайтаралар. ⁴ Юзюм бавну еси оланы янына башгъа бир къулун йибере.

Олар ташлар булан уруп, башын да ярып, ону да биябур этип йиберелер. ⁵ Сонг бирдагъы бирин йибере. Олар ону оьлтюрелер. О дагъы да хыйлы къулларын йибере. Олар да бирлерин токъалайлар, бирлерин оьлтюрелер.

⁶ Ону кёп сюеген биргине-бир уланы бола. Ахырда: «Уланыма сама абур этерлер бугъай», – деп, ону да юзюмчюлени янына йибере. ⁷ Амма юзюмчюлер бир-бири булан: «Бу гелегени – варис. Гелигиз, ону да оьлтюрейик, шо заман ону мюлкю бизинки болуп къалыр», – деп сёйлешелер.

⁸ Олар тутуп ону да оьлтюрелер ва юзюм бавдан къыргъа чыгъарып ташлайлар.

⁹ Энни юзюм бавну еси не этежек? Гелип юзюмчюлени оьлтюрежек, бавну да башгъаларына бережек. ¹⁰ Иса олагъа:

– Сиз Сыйлы Язывларда язылгъанны бир де охумагъанмысыз дагъы?

*Усталар ташлап къойгъан таш
кюрчюню аслу ташы болуп токътады.*

¹¹ *Раббиз этген шо ишни гёрмеге де гъайран чы!*

¹² Иса оьзлер булан сёйлейгенлер бу масал оьзлеге къаршы бакъдырылгъанын англап, Ону тутмагъа сюелер, тек халкъдан къоркъмакълыкъдан Ону къююп, гери таялар.

Пачаныкин – пачагъа

¹³ Исаны терс айтылгъан сёзюн багъана этип тутмакъ учун, Ону янына фарисейлени ва Гъиродну якъчыларын йиберелер. ¹⁴ Олар да гелип Исагъа:

– Устаз! Сен туврасын айтагъан адам экенни, Аллагъны ёлунда тюз ва ачыкъ кюйде нечик яшама герекни уьйретегенингни билебиз. Биревден де къоркъмайгъанынгни, биревге де бет-хатир этмейгенингни гёребиз. Румну пачасына ясакъ бермеге герекми яда тюгюлмю? – дейлер.

¹⁵ Иса, гелгенлени экиюзлююгюн билип, олагъа:

– Сиз Мени неге сынап къарама сюесиз? Магъа бир гюмюш акъча гелтиригиз чи, къарайым, – дей. ¹⁶ Олар алып гелтирелер. Иса олагъа:

– Бу сурат кимникидир? Мунда кимни аты язылгъан? – деп сорай.

– Румну пачасыныки, – деп жавап берелер олар.

¹⁷ – Шолай буса, Румну пачасыныкин пачагъа, Аллагъныкин Аллагъгъа беригиз, – дей Иса.

Олар Ону жавабына тамаша болуп къалалар.

Оьлюлени тирилмеклиги гъакъында

¹⁸ Оьлюмден сонг тирилмек ёкъ деп сёйлейген саддукейлер*, Исаны янына гелип, Огъар булай сорайлар:

¹⁹ – Устаз, Муса бизин учун: «Эгер биревню агъасы яда инисини оьлюп, олардан авлети де болмай къатыны къалса, оьлген агъасыны наслусун узатмакъ учун, къалгъаны шо къатынны алып, авлетлер тувдурмагъа герек», – деп язгъан. ²⁰ Етти агъа-ини болгъан. Оланы биринчиси къатын алып, авлети болмагъан кюйде оьлюп къала. ²¹ Шо къатынны экинчи иниси ала ва авлети болмайлы, о да оьле. Уьчюнчю иниси булан да лап шолай бола. ²² Етти де агъа-инини биринден де авлет къалмай. Барындан да артда къатын да оьле. ²³ Энни оьлюлер тириленде, о къатын етти де агъа-иниден къайсыны къатыны болажакъ? Неге тюгюл де, оланы барысы да ону эри болгъан эди чи.

²⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Сиз не Сыйлы Язывланы, не Аллагъны къудратын билмейгенигиз саялы янгылышасыз. ²⁵ Тирилген сонг, оьлюлер я къатын алмажакълар, я эрге бармажакълар, кёклердеги малайиклер йимик болуп къалажакълар. ²⁶ Оьлюмден тирилмекге гелгенде буса, Мусаны китабында яллайгъан тегенек бёлекден туруп Аллагъ Мусагъа: «Мен Ибрагъимни

²⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Сиз не Сыйлы Язывланы, не Аллагъны къудратын билмейгенигиз саялы янгылышасыз. ²⁵ Тирилген сонг, оьлюлер я къатын алмажакълар, я эрге бармажакълар, кёклердеги малайиклер йимик болуп къалажакълар. ²⁶ Оьлюмден тирилмекге гелгенде буса, Мусаны китабында яллайгъан тегенек бёлекден туруп Аллагъ Мусагъа: «Мен Ибрагъимни

* 12:18 *Саддукейлер* – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлюк. Сёзлюкте де къара.

Аллагыман, Исгъакъны Аллагыман ва Якъубну Аллагыман», – деп язгъан сёзлерин охумагъанмысыз? ²⁷ Аллагъ олюлени Аллагы тююл, савланы Аллагы. Сиз бек адашасыз.

Инг аслу буйрукъ

²⁸ Дин алимлерден бири гелип, оланы эришивуне тынглай ва Исаны олагъа яхшы жавап берегинин гёргенде:

– Буйрукъланы инг биринчиси къайсыдыр? – деп сорай.

²⁹ Иса огъар булай жавап бере:

– Инг биринчи буйрукъ шудур: «Тынгла, гъей Исрайыл! Аллагыбыз болгъан Раббиз бирдир. ³⁰ Раббинг Аллагыны бютюн юрегинг булан, бютюн жанынг булан, бютюн гъакъылынг булан ва бютюн гючюнг булан суй». ³¹ Экинчи буйрукъ муна шолай: «Ювугъунгню оюзюнгню йимик суй». Булардан уллу болуп дагъы буйрукъ ёкъдур.

³² Дин алим Огъар булай дей:

– Бек яхшы, Устаз! Аллагъ бир ва Ондан къайры дагъы Аллагъ ёкъ деп айтып, Сен тюз айтасан. ³³ Ону бютюн юрек булан, бютюн гъакъыл булан, бютюн гюч булан суймек, ювугъунгню оюзюнгню йимик суймек отгъа салынып яндырылагъан бары да къурбан гъайванлардан да, бары да союлагъан къурбанлардан да артыкъдыр.

³⁴ Ону гъакъыллы кюйде жавап берегинин эшитип, Иса огъар:

– Сен Аллагыны гъакимлигини тубюне тюшмекден йыракъда туюлсен, – дей.

Мундан сонг гъеч бирев де Огъар бир зат да сорамагъа болушлукъ этмей.

«Месигъ кимни Уланыдыр?»

³⁵ Ибадатханада халкъгъа Аллагыны каламын англата туруп, Иса булай дей:

– Месигъ Давутну Наслусу деп дин алимлер нечик айтып болалар?

³⁶ Аллагыны Ругуну таъсиринден Давут булай сёйлеген чи:

Аллагъ Мени Раббиме айтды:

«Мен Сени душманларынгны аякъ тубюнге салгъынча,

гелип Мени онг ягъымда олтуруп тур».

³⁷ Давут Исагъа Рабби деп айта болгъан сонг, О Давутну Наслусу нечик бола дагъы?

³⁸ Уйрете туруп, Иса булай дей:

– Дин алимлерден сакъ болугъуз. Олар узун опуракълар гийип юрюмеге сюелер, базар майданларда оюзлени гюрметлегенни сюелер, ³⁹ синагогларда, гюрметли ерлерде, шатлыкъ мажлислерде тёрге

чыгъып олтурмагъа сюелер. ⁴⁰ Олар тул къатынланы мал-матагъын юталар, гёземелик учун узун-узун дуалар этелер! Олар Аллагъдан инг авур жазаны алажакълар!

Тул къатынны садагъасы

⁴¹ Садагъа сандыкъны къаршысында олтуруп, Иса адамланы онда акъча салагъанына къарай. Бир кёп бай гишилер кёп акъча салалар.

⁴² Бир ярлы тул къатын гелип, гъарангъа бир нохурат болар чакъы эки увакъ акъча сала. ⁴³ Якъчылары янына чакъырып, Иса булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: бу ярлы тул къатын садагъа сандыкъгъа барындан да артыкъ акъча салды. ⁴⁴ Неге туюл де, оланы барысы да акъчасыны кёплюгюнден салды, бу къатын буса оюзюню касиплигинден яшавлукъ учун къойгъан бары да затын салды.

Ахыр заманны алааматлары

13 ¹ Иса ибадатханадан чыгъагъанда, якъчыларындан бири Огъар: – Устаз! Къара чы, не тизив ташлардыр, не тизив биналардыр! – дей.

² – Сен бу уллу биналагъа гъайранлыкъ этемисен? Мунда ташны устюнде таш да кълмажакъ, бары да зат дагъылажакъ! – деп жавап бере Иса.

³ Иса Зайтун тавда, ибадатхананы къаршысында олтуруп турагъанда, Петер, Якъуб, Югъан ва Андрей Огъар айрыча:

⁴ – Айт чы бизге, бу ишлер къачан болажакъ? Бу ишлер узакъ кълмай болажакъгын биз нечик билербиз? Ону нечик аламаты болажакъ? – деп сорайлар.

⁵ Иса олагъа англатмагъа башлай:

– Вёрегиз, сакъ болугъуз, сизин алдатмасынлар! ⁶ Бир кёплер: «Мен Месигъмен», – деп, Мени атым булан гелип, хыйлыланы алдатажакълар. ⁷ Сиз гележекде давланы да, оланы гъакъындагъы хабарланы да эшитгенде, къоркъмагъыз! Олар болмагъа герекли затлар. Амма шо заманда да ахыр заман гелип битмегендир. ⁸ Бир миллет башгъа миллетге, бир пачалыкъ башгъа пачалыкъгъа къаршы гётерилежек. Хыйлы ерлерде ачлыкъ ва ер тербенивлер болажакъ. Шолар барысы да, къатынгиши яш табагъанда азап чегегенде йимик, азапгъа тарывугъузну биринчи белгилери болуп токътажакъ.

⁹ Амма сиз гъазир болуп туругъуз! Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, сизин тутуп дуванханага бережеклер, синагогларда туюжеклер, гъакимлени, пачаланы алдында токътатажакълар. Шо заман Мени гъакъымда шагъатлыкъ этежексиз. ¹⁰ Амма ахыр кюпгъунча, башлап бары да халкълар Сююнч Хабарны эшитмеге герек. ¹¹ Сизин

тутуп дуванханагъа алып баргъанда, не айттайыкъ деп алданокъ инжин-мегиз, шо заман Аллагъ сизин эсигизге не салса, шону сэйлегиз, неге тюгюл сэйлейген сиз болмажакъсыз, Аллагъны Ругъу болажакъ.

¹²Агъасы инисин, иниси агъасын, атасы авлетлерин оylumге бережек, авлетлери ата-анасына къаршы чыгъажакълар, оланы оylтюртежеклер. ¹³Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, бары да халкълар сизин гёрюп ярамайгъан болажакълар. Амма ахыргъа ерли чыдагъан къутгъарылажакъ.

¹⁴«Мурдар этеген затны» тийишсиз ерде токътагъанын гёрген заманда (охуйгъан англасын!), ягъудеядагъылар тавлагъа къачсынлар. ¹⁵Къалкъыдагъылар, уйдеги затын алабыз деп, тюпге тюшюп, ерге гирмесинлер. ¹⁶Авлакъдагъылар, уст опуракъларын алабыз деп, уюне къайтмасынлар. ¹⁷Шо гюнлерде айлы болгъан ва эмчек ичиреген къатынланы гъалына адаршай! ¹⁸Бу ишлер къышда болмасын деп два этигиз. ¹⁹Шо гюнлерде олай уллу бир балагъ болажакъ чы! Шолай балагъ Аллагъ дюньяны яратгъан замандан гъалиге ерли бир де болмагъан, гъеч болма да болмажакъ! ²⁰Эгер Раббизиз шо гюнлени къысгъартмагъан эди буса, бары да жанлы зат ёкъ болажакъ эди. Амма Оьзюню сайлангъанлары себеп болуп, О шо гюнлени къысгъартгъан.

²¹Шо заманда сизге бирев: «Къарагъыз! Муна Месигъ!» — яда: «Она О», — деп айтса, инанмагъыз. ²²Ялгъан месигълер, ялгъан пайхаммарлар арагъа чыгъажакълар. Эгер имканлыкъ болса, аламатлар ва муъжитатлар гёрсетип, сайлангъанланы да алдатажакълар. ²³Амма сиз сакъ болугъуз! Мен сизге алданокъ бары да затны айтып бувардым.

Инсанны Уланыны экинчи керен гелию

²⁴— Шо гюнлени балагъындан сонг,

бирден гюнеш къаралажакъ, айны ярыгъы сёнежек,

²⁵*юлдузлар кёкден тюшежек, кёклени къудратлары чайкъалажакъ.*

²⁶Шо заман Инсанны Уланын уллу къудрат ва сыйлы нюр булан булутларда гелегенин гёрежеклер. ²⁷Ондан сонг О алдын-алдын малайиклерин йиберип, ер юзюню бир къырыйындан кёкню къырыйына ерли дюньяны дёрт де ягъындан Оьзюню сайлангъанларын бир ерге жыйдыражакъ.

²⁸Инжир терекден мисал алып къоюгъуз: ону бутакъларына сув тюшюп, япыракълар чыгъарагъан заманда, яй ювукълашгъанны билигиз.

²⁹Шолай сиз де бу затланы болагъанын гёргенде, Инсанны Уланы ювукъда экенни, етип геле турагъанны билигиз. ³⁰Гертисин сэйлеймен сизге: бу затлар барысы да, гъали бар наслу яшай туруп, яшавгъа чыгъажакъ. ³¹Кёк де, ер де ёкъ болуп таяжакъ, амма Мени сёзлерим бир заманда да ёкъ болмажакъ.

³²О гюнню де, о сагъатны да бирев де, гъатта кёклердеги малайиклер де, Оьзю Уланы да билмей, янгыз Атам биле. ³³Вёрегиз, юхлап турмагъыз! Шону сагъаты къачан гележегин билмейсиз. ³⁴О ёлгъа чыгъагъан бир адамны гъалына ошай: о адам уюнден гетегенде, къулла-рыны гъарисине оьз ишин тапшуруп, уйге къарамакъны, къапучугъа буса даим айыкъ турмакъны буюра. ³⁵Гъасили, айыкъ туругъуз! Неге тюгюл де, уйню еси не вакъти гележегин — ахшаммы, гечортадамы, хоразлар къычырагъан тавукъчакъдамы яда гюн чыкыгъанда эртенми — билмейсиз. ³⁶О хапарсыздан гелип, сизин юхлай туруп тапмасын! ³⁷Сизге айтагъанымны бары да адамлагъа айтаман: айыкъ туругъуз!

Исагъа къаршы питне

14 ¹Ягъуди Пасха ва Маясыз Экмекни байрамы болма эки гюн къала. Баш дин къуллукъчулар ва дин алимлер Исаны гылла булан тутуп оylтюрмеге ёл излей. ²Олар:

— Байрам гюнлерде этмеге тарыкъ тюгюл, дагъы ёгъесе халкъ баш гётережек, — дейлер.

³Иса Байтанияда яман гён аврувдан авруйгъан Симонну уюнде къонакълыкъда болгъан. О янтайып турагъанда, ичинде бек багъалы нард деген атир ийисли таза май къуюлгъан чыны кажинни де тутуп, онда бир къатынгиши гирип геле. Кажинни сындырып, о майны Исаны башына тёге. ⁴Къонакъланы бирлери огъар ачувлана ва бир-бирине:

— Булай багъалы майны не учун шолай зая эте? ⁵Шону чу уьч юз гюмош акъчадан да артыкъгъа сатып, пакъырлагъа садагъа етип бермеге ярай эди! — деп сэйлейлер ва къатынгъа бек айып этмеге башлайлар.

⁶Амма Иса булай дей:

— Къатынны парахат къоюгъуз! Огъар неге къайнашасыз? Мени учун о бир яхшы иш этди! ⁷Пакъырлар даим сизин яныгъызда болажакъ, не заман сюйсегиз де, олагъа яхшылыкъ этмеге болажакъсыз. Мен буса даим яныгъызда болмажакъман. ⁸Къатын къолундан гелеген затын этди. Гёммеге гъазирлемек учун, о Мени чархыма май тёкдю. ⁹Гертисин сэйлеймен сизге: бу Сююнч Хабар бютюн дюньяны не еринде билдирилсе де, бу къатын этген иш сэйленежек ва оьзю эсге алынажакъ.

Ягъуданы хыянатлыкъы

¹⁰Шо вакъти Исаны он эки де якъчысыны бири болгъан Ягъуда Искариет, Ону баш дин къуллукъчуланы къолуна бермек учун, оланы янына гете. ¹¹Олар шону эшитип, сююнелер ва огъар акъча бермеге сёз берелер. Ягъуда Исагъа хыянатлыкъ этмек учун онгайлы мюглет ахтарып айлана.

Пасха байрам аш

¹² Ягъуди Пасхагъа къурбан къозусу союлагъан Маясыз Экмекни байрамыны биринчи гюнюнде якъчылары Исагъа:

– Пасха ашны Сен къайда ашама сюесен? Биз барып гъазирлейик, – дейлер.

¹³ Иса якъчыларындан экевюн йибере туруп, олагъа булай дей:

– Шагъаргъа барыгъыз. Сизге онда кажин булан сув алып барагъан бир адам къаршылашар. Ону арты булан барарсыз. ¹⁴ О гирген уйню есине: «Устаз, Пасха байрам аш ашамакъ учун якъчыларым да булан уюнгле жыйылма болагъан ер къайдадыр деп сорай эди», – деп айтарсыз. ¹⁵ О сизге оърде ясалгъан, бары да зат гъазирленген бир уллу отав уйню гёрсетежек. Бизин учун ахшам ашны шонда онгарыгъыз.

¹⁶ Якъчылары ёлгъа тюшелер ва шагъаргъа гелгенде, бары да затны Иса айтгъан кюйде болуп табалар. Онда олар ягъуди Пасха ашны гъазирлейлер.

¹⁷ Ахшам он эки якъчысы да булан Иса шонда геле. ¹⁸ Олар тепсиде олтуруп ашап турагъанда, Иса:

– Гертисин сёйлеймен сизге: Мени булан бирге тепсиде олтуруп ашап турагъанлардан биригиз Магъа хыянатлыкъ этежексиз, – дей.

¹⁹ Олар бек пашман болалар ва бирерлеп:

– Шо мен тюгюлмендир чи? – деп сорамагъа башлайлар.

²⁰ Иса олагъа булай жавап бере:

– Он экевден шо бирев экмегин Мени булан бир сукарагъа мандырагъаныгъыз болажакъ! ²¹ Сыйлы Язывларда Оьзюню гъакъында язылгъаны йимик, Мен, Инсанны Уланы, оьлме герекмен. Амма Инсанны Уланына хыянатлыкъ этген адамны гъалына адаршай! О адам анадан тувмай къалгъан буса яхшы эди!

²² Олар ашайгъанда, Иса экмек алып, шюкюр дуа да этип, сындырып якъчыларына пайлай. Сонг:

– Алыгъыз, бу Мени къаркъарамдыр! – дей.

²³ Сонг О бир аякъны ала, шюкюр дуа да этип, олагъа бере ва барысы да ондан ичелер. ²⁴ Иса булай дей:

– Бу аякъ хыйлыланы гюнагъларын гечдирмек учун тёгюлежек къанымдыр. О къан Аллагъны ва Ону халкъыны арасындагъы разилешивню белгисидир. ²⁵ Гертисин сёйлеймен сизге: Аллагъ толу кюйде гъакимлик этеген заман гелгинче, Мен юзюмден этилген чагъырны дагъы ичмежекмен. О заман янгы чагъыр ичежекмен. ²⁶ Аллагъгъа макътав йыр йырагъандан сонг, олар Зайтун тавгъа гетелер.

Петер Исаны инкар этмежекге сёз бере

²⁷ Шонда Иса якъчыларына булай дей:

– Сиз барыгъыз да Мени кьоюп гетежексиз. Сыйлы Язывларда: «Къойчуну оьлтюрежек, сиривдеги кьойлары чачылышажакъ», – деп язылгъан чы. ²⁸ Мен оьлюп тирилген сонг, сизден алда Галилеягъа барып туражакъман.

²⁹ – Эгер Сени бары да инкар этсе де, мен инкар этмесмен! – дей Петер Огъар.

³⁰ Шо заман Иса огъар:

– Гертисин сёйлеймен сизге: бугюн, гъатта бу гече хораз эки керен кыгчыргынча, сен Мени уьч керен инкар этежексен, – дей.

³¹ Амма Петер:

– Магъа Сени булан бирге оьлюп гетмеге тюшсе де, мен Сени инкар этмесмен! – деп дагъы да къаныгъывлу кюйде такрарлай. Оьзгелери де шолай дейлер.

Иса Гетсамания бавунда

³² Мундан сонг олар Гетсамания деген бир ерге гелелер. Иса якъчыларына:

– Мен дуа этип битгинче, сиз мунда олтуруп туругъуз, – дей.

³³ О Петерни, Якъубну ва Югъанны Оьзю булан ала, къайгырмагъа ва гъалекленмеге башлай. ³⁴ Олагъа:

– Юрегимни терен къайгъы басгъан, мунда Мени булан къалып, юхламай туругъуз! – дей.

³⁵ Бираз ари тайып, ерге къапланып, шо мюгълет болма тарыкълы зат, имканлы буса, Оьзюне етмесин деп, дуа этмеге башлай.

³⁶ Иса:

– Атам! Сени къудратынг етмейген зат ёкъ. Мени бу къысмадан къутгъар! Амма Мен сюеген кюйде тюгюл, Сен сюеген кюйде болсун, – дей.

³⁷ Иса къайтып якъчыларыны янына гелгенде, оланы юхлай туруп таба. Петерге булай дей:

– Сен юхлаймысан? Бир сагъат сама юхламай туруп болмадынгмы?

³⁸ Юхламагъыз. Болажакъ сынавлардан оьтмек учун дуа этигиз. Юрек хыял этсе де, къаркъараны буса гючю ёкъдур!

³⁹ О дагъы да ари тайып, алдагъы дуасындагъы сёзлени айта туруп дуа эте. ⁴⁰ Къайтып гелгенде, якъчыларын дагъы да юхлай туруп таба. Олар юхусундан гёзлерин ачып болмайлар. Огъар не жавап беренин билмейлер.

⁴¹ Уьчюнчю гезик де оланы янына гелип, Иса:

– Сиз гъали де ятып юхлап рагъатланамысыз? Таманыгъыз! Заман етишген. Мен, Инсанны Уланы, гюнагълыланы къолуна бериле турман. ⁴²Туругъуз, гетейик! Муна, гъали Магъа хыянатлыкъ этеген адам да ювукълашып геле, – дей.

Исаны тутулуву

⁴³Иса бу сёзлени сёйлеп турагъанда, шоссагъат он эки якъчысыны бириси болгъан Ягъуда геле. Ону булан бирге баш дин къуллукъчулар, дин алимлер ва тамазалар йиберген къылычлары ва таякълары булангъы кёп халкъ да бола. ⁴⁴Исагъа хыянатлыкъ этеген Ягъуда олар булан:

– Мен Оъзюн объбежек Адам Исадыр. Ону тутарсыз, тек Ону сакълыкъ булан элтерсиз, – деп алданокъ сёйлешген болгъан.

⁴⁵Шоссагъат о Исагъа ювукълашып:

– Устаз, – деп, Ону объбе.

⁴⁶Шо заман Исаны туталар. ⁴⁷Ону янында токътагъан якъчыларындан бири, къылычын да суворуп, уруп дин къуллукъчуланы башчысыны къолуну къулагъын гесип тюшюре. ⁴⁸Шо заман Иса олагъа булай дей:

– Сиз Мени устьюме, бир жинаятчыны тутагъанда йимик, къылычлар да, таякълар да булан гелгенсиз. ⁴⁹Мен гъар гюн сизин булан ибадатханада болуп, сизге Аллагъны каламын англатып турдум, сиз де Мени тутмадыгъыз. Амма Сыйлы Язывларда язылгъан сёзлер яшавгъа чыкъмагъа герек!

⁵⁰Шо заман бары да якъчылары Исаны къоюп къачалар. ⁵¹Исаны артындан гелегенлени арасында ялангъач къаркъарасына кетен шаршав чырмалгъан бир жагъыл улан болгъан. Олар ону да туталар. ⁵²Амма о улан, оланы къолунда шаршавун да къоюп, сыпкъырылып, ялангъач къюнде къачып гете.

Ягъудилени оър мажлисини алдында

⁵³Исаны дин къуллукъчуланы башчысыны янына гелтирелер. Онда бары да баш дин къуллукъчулар, тамазалар ва дин алимлер де жыйылалар. ⁵⁴Петер буса дин къуллукъчуланы башчысыны абзарына ерли, арекден туруп, Исаны арты булан юрюй. Онда отну алдында да олтуруп, къаравулчулар булан бирге исси болуп тура. ⁵⁵Баш дин къуллукъчулар ва бютюн ягъудилени оър мажлиси буса Исаны оьлтюрмек учун Огъар къаршы ялгъан шагъатлар ахтарып айланалар. Амма Ону айыбын тапмайлар. ⁵⁶Кёплер Огъар къаршы ялгъан шагъатлыкъ этсе де, оланы шагъатлыкълары бир-бирине къыйышмай.

⁵⁷Огъар къаршы булай ялгъан шагъатлыкъ этегенлери де бола:

⁵⁸– Биз Ону къол булан ишленген бу ибадатхананы Мен дагъытажкъман, уьч гюнден къол булан ишленмеген башгъасын тигежекмен деп сёйлейгенин эшитдик.

⁵⁹Амма оланы ялгъан шагъатлыкълары мунда да бир-бирине къыйышмай. ⁶⁰Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы ортагъа чыгъып, Исагъа:

– Неге бир жавап да бермейсен? Буланы Сагъа айтагъанларына къаршы айтмагъа затынг ёкъму? – деп сорай.

⁶¹Иса сёйлемей токътай ва гъеч жавап бермей. Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы Огъар:

– Аллагъу-Тааланы Уланы ва Месигъ Сенмисен? – деп дагъы да сорай.

⁶²– Менмен. Инсанны Уланын да бары да затгъа гючю етеген Аллагъны онг ягъында олтуруп, кёкню булутларыны устьюнде гелегенин гёрежексиз, – деп жавап бере Иса.

⁶³Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы, уьст опуракъларын йырытып йиберип:

– Бизге дагъы шагъатлар негер тарыкъдыр? ⁶⁴Муну Аллагъгъа къаршы капир затланы сёйлейгенин эшитдигиз! Сиз нечик ойлашасыз? – дей.

Оланы барысы да О айыплы ва оьлтюрюлме герек деп гысап эте. ⁶⁵Бирлери Ону бетине тюкюрмеге, гёзлерин байлап, токъаламагъа башлайлар.

– Къайда, пайхаммарлыгъынгни гёрсет, – дей. Къаравулчулар да Ону аралап тюймеге башлайлар.

Петер Исаны инкар эте

⁶⁶Петер тюпде, абзарда турагъанда, ону янына дин къуллукъчуланы башчысыны къаравашларындан бириси геле. ⁶⁷Отда исинип турагъан Петерни гёргенде, огъар яхшы тикленип къарап:

– Шо назаретли Иса булан сен де бар эдинг чи, – дей.

⁶⁸– Сен нени гъакъында сёйлейгенингни билмеймен ва англамайман, – деп инкар этип, Петер къабакъ тюпге багъып чыгъып гете. Шо заман хораз къычыра.

⁶⁹Къараваш, Петерни дагъы да гёрюп, янында токътагъанлагъа:

– Бу да олардан биревю, – деп сёйлемеге башлай.

⁷⁰Петер дагъы да инкар эте. Арадан бираз заман оьтген сонг, онда токътагъанлар Петерге дагъы да:

– Сен оланы биревю экенинг герти. Сен де галилеялысан чы, – дейлер.

⁷¹– Сиз айтагъан Адамны мен танымайман, – деп, ант этмеге башлай о.

⁷²Шо заман хораз экинчи керен де къычыра. «Хораз эки керен къычыргъынча, сен Мени уьч керен инкар этежексен», – деп Иса айтгъан сёзлени Петер шо заман эсине гелтире ва гынкъ этип йыламагъа башлай.

Исадан сорап альна

15 ¹Эртен тез вакъти баш дин къуллукъчулар, тамазалар, дин али-лер ва ягъудилени оър мажлисини оьзге бары да ортакъчылары генгеш этгенден сонг, Исаны байлап алып барып, Пилатгъа берелер.

²Пилат Огъар:

– Сен ягъудилени пачасымысан? – деп сорай.

– Оьзюнг айтып бердинг чи! – деп жавап бере Иса огъар.

³Баш дин къуллукъчулар Ону кеп ишлерде айыпламагъа башлайлар.

⁴Пилат дагъы да Огъар:

– Сен гъеч жавап бермежекмисен? Гере мисен, Сени нечакъгы иш-лерде айыплайлар! – деп сорай. ⁵Амма Иса огъар дагъы бир жавап да бермей. Шо Пилатны бек тамаша эте.

«Исамы, Бараббамы?»

⁶Гъакимни тутулуп туснакъ этилгенлени бирисин ягъуди Пасха бай-рамда халкъны тилевюне гере азат этеген адаты болгъан. ⁷Шо вакъти-лерде хозгъавулну заманында адам оьлтюрген башгетеривчулер булан бирче туснакъда турагъан Барабба деген бирев болгъан. ⁸Халкъ гелип:

– Бизге адатлы гьалда этеген затынгны эт, – деп Пилатгъа тилемеге башлай.

⁹– Суюсегиз, мен сизин учун ягъудилени пачасын чыгъараймы? – дей Пилат олагъа.

¹⁰Неге туююл де, Пилат баш дин къуллукъчулар Исаны гюлемек-ликден тутдургъанын биле. ¹¹Баш дин къуллукъчулар буса Исаны тую-юл, Бараббаны чыгъарсын деп тилемеге халкъны бакъдыралар. ¹²Ам-ма Пилат олагъа:

– Олай буса, ягъудилени пачасы деп айтылагъан адамгъа мен не этейим дагъы? – деп дагъы да сорай.

¹³Олар да жавап бере туруп, къычырып:

– Ону хачгъа ил! – дейлер.

¹⁴– Бу не яманлыкъ этген? – деп сорай о.

– Ону хачгъа ил! – деп дагъы да бек къычыралар олар.

¹⁵Шо заман Пилат халкъны рази этмек учун, Бараббаны чыгъара, Исаны буса къамучу булан туюдюрген сонг, хачгъа илмек учун йибере.

Исаны хорлайлар

¹⁶Асгерлер Исаны бекликни ичине, преторий деген ерге гийире-лер ва Ону айланасына оьзлени асгер бёлюгон жыялар. ¹⁷Огъар бир авур къызыл аба, башына да тегенеклерден эшилип этилген бир таж гийдирелер.

¹⁸– Яшасын ягъудилени пачасы! – деп къычырып, мысгъылламагъа башлайлар.

¹⁹Ону башына таякълар булан уралар, бетине туюкюрелер, Огъар сужда этеген болуп гёрюнюп, Ону алдында тизлеринден югюнелер.

²⁰Ону мысгъыллап ялкыгъан сонг, авур къызыл абаны уьстюнден че-чип алалар. Къайтара оьзюню опуракълары гийдирип, хачгъа илмеге алып гетелер.

Исаны хачгъа илелер

²¹Искендер булан Руфну атасы, киринейли Симон деген бирев ав-лакъдан къайтывунда шо ерден оьтюп бара болгъан. Исаны илежек хачны гетерип юрюмеге ону борчлу этелер. ²²Исаны Голгота, демек «Такъаны ери» деп айтылагъан ерге гелтирелер. ²³Огъар ичмеге эден тайдырагъан затлар къошулгъан чагъыр берелер. Амма Иса ону ичмей. ²⁴Сонг асгерлер Ону хачгъа илелер ва ким не алажакъ деп чеп салып, Ону опуракълары пайлап алалар.

²⁵Ону хачгъа илгенде, эртен сагъат тогуз вакъти болгъан. ²⁶Ону айы-бын гёрсетеген такътагъа «Ягъудилени пачасы» деп языла. ²⁷Ону булан бирге, бирин онг ягъында, биревон де сол ягъында, эки талавурчуну да хачгъа илелер. [²⁸]* ²⁹⁻³⁰Ондан оьтегенлер, башлары чайкъай туруп, Огъар:

– Гы, Сен чи, ибадатхананы дагъытып, уьч гюнден ону къайтарып къурагъан Адам эдинг! Энни Оьзюнгню къутгъар! Илинген хачынгдан туюш гъали! – деп мысгъыллап сёйлейлер.

³¹Шолай баш дин къуллукъчулар ва дин али-лер, Ону мысгъыллай туруп:

– Башгъаланы къутгъара эди, Оьзюн буса къутгъарып болмай!

³²Къой, гёрейик, Исрайлыны пачасы, Месигъ хачдан туюшюн гъали, шону гёрсек, биз де иман саларбыз, – деп бир-бирине сёйлейлер. Ону булан бирче илингенлер де Огъар сёгюшелер.

Исаны оьлюмю

³³Туюшде сагъат он экиден уьчге ерли буютюн уьлкени къарангъылыкъ къуршай. ³⁴Туюшде сагъат уьч вакътиде Иса гючлю тавуш булан:

– Эли, Эли, лама сабакътаны? Демек, «Аллагъым, Аллагъым! Мени не саялы ташлап къойдунг?» – деп къычыра.

³⁵Онда болгъанлардан бирлери муну эшитгенде:

– Къарагъыз чы! О Илиясны чакъыра! – дей.

* 15:28 Бир-бир грекче къольязывларда «Сыйлы Язывларда: „О жинаятчыланы арасына салынды“, – деп лап язылгъан кюйде болгъан» деген аят да ёлугъа.

³⁶ Бирев чабып барып, чюпюрекни ачыгъан чагъыргъа чомуп, ону таякъны башына да илип, Исагъа авзун бавукъ этмеге узата. Сонг:

– Къой, къарайыкъ, Илияс гелип, Ону хачдан тюшюрерми экен? – дей.

³⁷ Иса буса бек къычырып аваз этип, жан бере.

³⁸ Шо мюгълетде ибадатханадагъы перде, устден тюпге ерли ярылып, эки бѐлюне. ³⁹ Ону къаршысында токътагъан юз асгерни башчысы, Иса жан береген кююн гѐргенде:

– Гертилей де, Бу Адам Аллагъны Уланы болгъан, – дей.

⁴⁰ Мунда йыракъдан туруп къарагъан къатынгишилер де бола. Оланы арасында Маждаллы Мариям, Юсупну ва гиччи Якъубну анасы Мариям ва Саломия да бола. ⁴¹ Иса Галилеяда турагъанда, олар Ону арты булан гелгенлер ва Огъар кѐмек этгенлер. Онда Иса булан бирче Ерусалимге гелген дагъы да кѐп къатынгишилер де бола.

Исаны гѐмюв

⁴² О гюн гъазирлик гюню, демек сонгугюнню алдындагъы гюн болгъан ва геч заман болгъан. ⁴³ Ягъудилени оър мажлисини гѐрмекли ортакъчыларындан бири болгъан ва Аллагъны гъакимлик этеген заманын къаравуллайгъан ариматеялы Юсуп геле ва Пилатны янына гирмеге тавакаллыкъ этип, Исаны сюегин бермекни тилей. ⁴⁴ Пилат Исаны шолай тез оылгенине тамашалыкъ эте ва юз асгерни башчысын чакъырып:

– Оылгени хыйлы боламы? – деп сорай.

⁴⁵ Юз асгерни башчысыны хабарын эшитгенде, Пилат Юсупгъа сюекни алма изну бере. ⁴⁶ О сатып кетен гебин ала, Исаны хачгъа илинген еринден тюшюре, Ону кетен гебинге чырмай ва ярны оюп этилген бир къабургъа салып, ону алдын таш булан яба. ⁴⁷ Маждаллы Мариям ва Ёсейни анасы Мариям къарап Исаны къайда салгъанын гѐрелер.

Исаны тирилмеклиги

16 ¹ Сонгугюн оытгенден сонг, Маждаллы Мариям, Якъубну анасы Мариям ва Саломия барып Исаны сюегине сюртмек учун атирлер сатып алалар. ² Къаттыгюн эртен кѐп тез вакъти гюн чыкъгъандокъ, олар къабургъа гелелер. ³ Олар:

– Къабурну алдындагъы ташны бизге ким тайдырып берир, – деп бир-бирине сѐйлейлер. ⁴ Къараса, олар ташны къабурну алдындан йылышгъанын гѐрелер. Таш буса бек уллу таш болгъан. ⁵ Къабургъа гиргенде, олар акъ опуракълар да гийип, онг якъда олтургъан бир жагыл уланны гѐрелер, ондан бек къоркъалар.

⁶ О улан олагъа:

– Къоркъмагъыз! Сиз хачгъа илинген назаретли Исаны излейсиздир. О тирилди. О мунда тюгюл. Муна О салынгъан ер. ⁷ Гъали барып

Петерге де, Исаны озге якъчыларына да айтыгъыз: Иса сизден алда Галилеягъа барып туражакъ. Сизге айтгъаны йимик, Ону онда гѐрежексиз, – дей.

⁸ Къатынлар къабурдан чыгып къачалар, къоркъуп, бек гъайран болалар. Къоркъмакълыкъдан биревге бир зат да айтып болмай къалалар.

Тирилген Иса булан ѐлугъу

⁹ Жуманы биринчи гюнюнде эртен тез тирилген Иса башлап Маждаллы Мариямгъа гѐрюне. Бу къатындан Иса етти жинни къувалап чыгъаргъан болгъан. ¹⁰ Мариям да барып шо гъакъда Иса булан бирче болгъанлагъа айта. Олар буса яс тутуп терен къайгыда болгъан. ¹¹ Амма олар Иса тирилгенни ва огъар гѐрюнгенни эшитгенде, инанмайлар.

¹² Мундан сонг Иса юртгъа барма деп ѐлгъа чыкъгъан якъчыларыны экевюне башгъа бир келпетде гѐрюне. ¹³ Олар да къайтып гелип, шо гъакъда къалгъанлагъа айталар, амма олагъа да инанмайлар.

¹⁴ Ахырда да О ашاپ турагъан он бир якъчысына гѐрюне. Иса Озьюню тирилгенин гѐргенлеге инанмагъаны учун, имансызлыгъы ва юреклерини енгилмейгени учун, олагъа айып эте.

Иса якъчыларын бютюн дюньягъа йибере

¹⁵ Иса олагъа булай дей:

– Бютюн дюньягъа барып айланыгъыз, Сююнч Хабарны бары да адамлагъа билдиригиз. ¹⁶ Сююнч Хабаргъа иман салып, сувгъа чомдурулуп, Аллагъгъа тапшурулгъанлар къутгъарылажакълар. Иман салмайгъанлагъа буса дуван этилежек. ¹⁷ Иман салагъанлар булай аламатлар гѐрсетмеге болажакълар: Мени атым булан жинлени къувалажакълар, янгы тилерде сѐйлежеклер. ¹⁸ Олар къоллары булан йыланланы тутуп болажакълар, гъатта оылтюреген загъруну ичсе де, олагъа зарал болмажакъ, къолун тийдирип, аврувланы сав этежеклер.

¹⁹ Раббиз Иса олар булан сѐйлегенден сонг, кѐкге гѐтериле ва Аллагъны онг янында олтура. ²⁰ Якъчылары буса барып Раббизни сѐзюн бары да ерлерде билдирелер. Раббиз олагъа кѐмек эте, гъайран аламатлар гѐрсетмек булан оланы сѐзлерин гертилей.